СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 138. Джерзі Сити, Н. Дж., середа, 18-го червня 1941. No. 138. Jersey City, N. J., Wednesday, June 18, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

СЕКРЕТАР НАКС ПРОМОВЛЯЄ ДО КАНАДІЙЦІВ

ВАШИНГТОН. Секретар Накс виголосив радієву промову до Канади. В тій промові заявив, що Злучені Держави Америки не допустять до того, щоб над західньою півкулею запанували якісь інші потуги. Він далі казав, що Америка нині знаходиться в дуже важній хвилині, в якій має зробити те рішення, яке зробила Канада на початку вступлення до війни. Накс говорив, що це не лежить у характері американця дивитись, як інші борються за його інтереси, а самому не встрявати до війни. Водночас він висказував радість, що десять відсотків канадійських летунів, це американські громадяни, які вступили добровільно до канадійської армії, щоб „помогти Британії оборонити себе перед гунами".

ЗАКІНЧЕННЯ ШКІЛЬНОГО РОКУ В СТЕМФОРДІ.

СТЕМФОРД, Конн. — У понеділок, 16. червня ц. р. відбулось тут закінчення шкільного року Вищої Української Школи. Вечером відбулась роздача диплььомів ученикам при участи обох епископів української католицької церкви Преосв. Владик, Кир Константина й Кир Івана, о. ректора П. Процька, о. канцлера Ф. Тарнавського, 12 професорів, та кілька сот гостей.

О. ректор П. Процько підніс у своїй вступній промові значіння Української Вищої Школи, яка тут на американській землі видала вже впродовж вісім років значне число молодих одиниць, що свідомі свого українського походження, та того завдання, яке на них спочиває не тільки супроти Америки, але також і України. Українська Школа в Стемфорді, продовжав о. ректор, має вже вироблене імя та добру славу і серед американців, а видно це найкраще по тім, що, маючи дипльом з цеї школи, ученик не має ніяких трудноців дістатись до інших наукових інституцій на дальшу науку.

Преосв. Владика Кир Константин, роздаючи диплььоми поодиноким ученикам, зазначив, що трагедією теперішнього світа є те, що люди не можуть знайти тої ідеї, того світла, яке моглоб вивести їх з тої темряви, в яку попав тепер світ. Носіями тої ідеї, говорив Преосв. Владика, повинні бути власне ті, які кінчать школи, які в науці шукають розвязки теперішніх важних проблем. І та їх наука може дати розвязку тих проблем, але тільки тоді, коли ця наука буде оперта на божих основах, та коли між наукою і вірою буде вдержаний тісний звязок. Вкінці Преосв. Владика закликав громадянство піддержати своїми жертвами цю Вищу Українську Школу, яка являється одинокою того роду інституцією серед українців в Америці.

АРГЕНТИНА ЦЕНТРОМ НАЦІСТИЧНОЇ ПРОПАГАНДИ.

БУЕНОС АЙРЕС. — Як доносить дописувач „Н. И. Таймсу", Календер, Аргентина серед полуднево-американських країв є центром націстичних впливів і пропаганди. Вона цілий час відноситься досить холодно до співпраці країв західньої півкулі, в обличчі небезпеки, що грозить з боку держав „осі".

ЛЕТНИЦЯ В БРАЗИЛІЇ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Бразилійський уряд згодився побудувати за американські гроші, у висоті сто міліонів долярів, летунські майдани і ті майдани, в разі потреби, віддати для вжитку американським воєнним літакам.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПРОПАГАНДА В АМЕРИЦІ.

ВАШИНГТОН. — На розправі проти трьох большевицьких агентів вийшло на яв, що совєтське книжкове представництво в Америці, „Букніга", роздавало свої ріжні публікації майже даром. Воно продавало тижнево по 1,000, до 1,200 примірників „Москав Нюз", „Совєтленд", „Правда" і „Ізвєстія", з чого половина все назад верталась. За другу половину „Букніга" побирала таку малу ціну, що їй поверталось $18 до $20 тижнево. А лише самому розвожчикови, Л. Вишенському, „Букніга" платила по $40 тижнево. Таке зізнав сам Вишенський. Американські власти підносять це як доказ, що „Букніга" не була торговельним підприємством, основаним на засаді продажі і зарібку, тільки бюром пропаганди, до якого докладав совєтський уряд, бо ходило йому не про зарібок, тільки про ширення своїх думок.

МОРЕЙ ТАВРУЄ ГАЗЕТЯРСЬКУ ҐІЛЬДУ.

ВАШИНГТОН. — Голова К.П.О., Филип Морей, натаврував газетярську юнію, звану „ґільдою", за те, що вона сама втрутилась до страйку в летунській фабриці в Інґелвуд, Кал., і заохочувала страйкарів до опору, в той час, коли екзекутива К.П.О. закликала страйкарів, щоб вони вернули до праці. Згадана газетярська ґільда є відома з того, що в ній мають впливи комуністи. Ця ґільда, між іншим, належить також до К.П.О. і повинна підчинятись екзекутиві К.П.О. Проте, коли ходило про підбехтування робітників до страйку, вона зігнорувала заходи цеї екзекутиви, а навіть пішла наперекір тим заходам.

ПЕРЕСТОРОГА ВІДНОСНО УЖИВАННЯ ВІТАМІН.

ПІТСБУРҐ. — Учений д-р Росел Вайлдер заявив, що з уживанням вітамін, чи живин, треба бути дуже обережним, бо надмір їх може так само зашкодити, як недостача. Він говорив, що завданням урядових чинників, які пробують впровадити раціональну харчеву дієту серед широкого загалу Америки, повинно бути це, щоб подавати людям живини в природній формі, а не в штучній.

ДЮРАНТІ ЗНОВ ТВЕРДИТЬ, ЩО МІЖ СТАЛІНОМ І ГІТЛЄРОМ ЗУДАРУ НЕ БУДЕ

Американський журналіст Волтер Дюранті знов помістив в „Н. И. Таймсі" статтю, в якій говорить, що не вірить у зудар між Сталіном і Гітлєром. Оба вони занадто безоглядні і реалістичні, щоб зачинати між собою війну, каже він. Безсумніву, між ними є тертя і непорозуміння. Але ті непорозуміння вони вирівнають шляхом переговорів і замісць битись приступлять до ще тіснішої співпраці. Ці переговори, говорить Дюранті, ведуться під теперішню пору. Щоб піддержати свої погляди в тих переговорах, каже Дюранті, Сталін і Гітлєр згромадили на своїх границях великі військові сили. Та все це не для війни, тільки для „перевазі". Дюранті закінчує, що був би дуже здивований, колиб тепер зудар таки наступив.

АМЕРИКА ВИКИДАЄ ВСІ НІМЕЦЬКІ КОНСУЛЯТИ

Американський уряд повідомив німецькі консуляти в Злучених Державах Америки, щоб вони звинули свою діяльність до 10 липня ц. р. і покинули Америку. Водночас мають звинути свою діяльність також три німецькі пропаґандні агенції. Американський уряд закинув німецьким консулятам, що вони займаються такою роботою, яка є шкідлива для інтересів Америки. Цей розпорядок не діткнув німецької амбасади, а також офіційної німецької новинкарської агенції.

„ЗАМОРОЖЕННЯ" ФОНДІВ ВІДНОСИТЬСЯ ДО ВСІХ ПІДРИВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Асистент секретаря фінансів, Пеле, заявив, що розпорядок президента, на основі якого мають бути „заморожені" всі фонди громадян держав „осі", і країв підбитих державами „осі", відноситься також до німецько-американської організації „Бунду" і до всіх інших фашистівських організацій. Чи цей розпорядок відноситься також до американської комуністичної партії — покищо невідомо. Розпорядок президента зробив виїмок супроти Совєтів, Швеції, Швайцарії, Еспанії і Португалії. Справа комуністичних організацій в Америці буде розглядана окремо.

ЗАБОРОНА ВИВОЗУ СМАРОВОЇ ОЛИВИ ДО ЯПОНІЇ

Секретар внутрішних справ, Гаролд Ікес, заборонив вивіз 252,000 ґальонів оливи до Японії. Ту оливу саме мав наладувати на себе один японський корабель у Філядельфії, але секретар Ікес, довідавшись про це, заборонив це робити. Свою заборону він пояснив тим, що на східнім побережжі все одно є брак оливи, [illegible] власні громадяни відчувають цей брак. Тому не можна цього браку загострювати.

БРИТІЙЦІ РОЗПОЧАЛИ НОВУ ОФЕНЗИВУ В АФРИЦІ, НАСТУПАЮЧИ НА ЛІБІЮ

Британські головні сили, що знаходяться над Нілем, розпочали наступ на італійців і німців, що вспіли в останніх місяцях вдертись навіть на єгипетську територію. Цей наступ пішов відразу таким скорим ходом, що британські механізовані частини загнались на 4 миль в глибину Лібії. Покищо не знати, яка є властива ціль того наступу, але одно певне, що британці хочуть певно прийти з більшою допомогою тому війську, що так завзято держиться в пристані Тобрук і відбиває всі італійсько німецькі напади вже від довгого часу.

В СИРІЇ АКЦІЯ ПОСТУПАЄ ПЛЯНОВО

Це все, що можна вичитати з воєнних комунікатів. Звідомлення уряду в Віші каже, що нема ніяких змін на фронті. Та в дійсности так є, що британці й „вільні французи" поступають вперед, але дуже повільно, бо осторожно. Їхні головні сили, що йдуть вздовж побережжа, находяться у віддалі яких 10 миль від Бейруту. Дамаск, столиця краю, ще не здався. Кажуть, що далі ведуться переговори в справі здачі цього міста. На морі має бути ситуація трохи інакша, бо мала надплисти французька фльота, що розпочала бій з двома британськими кружляками і чотирма контрторпедовцями. По короткій стрілянині британці відступили. Але це тому, що Британія, як видається, таки не хоче доводити до дійсної війни з Францією.

БУЛЬОНСЬКА ПРИСТАНЬ СИЛЬНО ПОТЕРПІЛА

Британські летуни бомбардували головно пристані, що є під німецькою контролею. Найбільше потерпіла відома французька пристань Бульонь. З Лондону подають, що німці затопили „Сейнт Петрик", британський корабель, що служив для морського получення Ірляндії з Англією. При тому згинуло найменше 23 осіб.

НАЙБІЛЬША ФАБРИКА ЛІТАКІВ В АМЕРИЦІ.—Недавно відкрито в Лакленді, коло Синсинаті, в стейті Огайо, нову фабрику літаків, найбільшу фабрику літаків в Америці. Коштувала вона 37 міліонів долярів та займає 2,120.000 квадратових стіп поверхні. Належить до Райт Ко. Перше замовлення фабрики вимагає будову 1,000 літакових машин.

СТАЛІН ТАКИ УСТУПИТЬ ГІТЛЄРОВИ БЕЗ ВІЙНИ, КАЖУТЬ У ТУРЕЧЧИНІ

АНКАРА (Туреччина). — Рей Брок, кореспондент часопису „Ню Йорк Таймс", каже, що таки є напруження між СССР і Німеччиною, та що ведуться тайні переговори між Берліном і Москвою в справі ліквідації того напруження. Це стверджують, каже Брок, як невтральні дипльомати, так і німецькі урядові джерела. Але так є, що панує серед дипльоматів і урядових кол переконання, що Росія уступить, та що Сталін вкінці дасть згоду на все, що йому подиктує Гітлєр. А Гітлєрови іде про нафту і збіжжя, а далі про кращу транспортову систему, щоб всі ті, так дуже Німеччині потрібні продукти, могли бути перевожені до Німеччини з України і Кавказу без перешкод.

В Лондоні думають таки про війну.

Згаданий кореспондент додає, що знову з того, що доносять з Лондону, виходить, що там таки рахуються з тим, що Гітлєр піде на Росію війною, та що вдарить на Україну. І то в скорому часі, поки збіжжя ще не дозріло, а є зелене, бо тоді большевики не вспіють так легко те збіжжя знищити, чи там спалити. Кореспондент згадує ще за дипльомата, дуже вірогодостойного, що переконаний, що Сталін віддасть Гітлєрови контролю над цілою продукцією, залізницями, нафтою і т. п., щоб тільки задержати про людське око суверенність і себе перед світом цілком не скомпромітувати. Та інші таки схиляються до британського способу думання, пише Брок, і думають, що таки прийде до дійсної війни. Саме для тої цілі держать Совєти так багато війська, а мобілізацію переводять постійно від 1939. року. В Румунії мають бути тої думки, що ситуація є така критична, що війна між Німеччиною і Совєтами може вибухнути кожної хвилини. У звязку з тим має переводитись навіть частинна евакуація Букарешту.

„КРИТИЧНА ФАЗА".

СТОКГОЛЬМ. — В Фінляндії покликано всіх резервістів до військової служби. А з Росії доходять відомости, що там уже пороблені всі приготовання до „війни на заході". Перший раз як у Швеції так і в Фінляндії почала преса писати в повній ширині про поголоски про напруження між Німеччиною і СССР. Подано також з Берліна, що переконані, що відносини між СССР і Німеччиною знайшлися в „критичній фазі". Оте все, разом з фінською мобілізацією, вказує, що на щось заноситься. Дехто твердить, що Німеччина натискає на Росію в справі сирівців на те, щоб тим зменшити її зброєння, а також, щоб населення під Совєтами ще більше терпіло, бо тоді невдоволення зачне зростати, а з цього скористає Німеччина.

ЧОРЧІЛ ВЗИВАЄ ДО ОБЄДНАННЯ.

РАЧЕСТЕР (Ню Йорк). — З нагоди наділення Винстона Чорчіла почесним доктором з боку Рачестерського Університету, британський премієр виголосив дуже знаменну промову про відношення між Британією і Злученими Державами. Між іншим сказав: „Злучені вдержимось. Розєднані впадемо. Як поділимось, вернуть назад темні віки. А обєднані зможемо вести і спасти світ". Далі премієр підкреслив, що в тій війні рішається доля людства, народів і віків. Порівнав Гітлєра з Филипом Македонським, що напав на Грецію і думав про щораз нові підбої. Тоді Демостена, що все те передбачував і остерігав населення перед замірами Филипа, називали „торговцем війною", бо він взивав до війни з Филипом, а не до замирення.

ЗЛУЧЕНИМ ДЕРЖАВАМ ПРИПАДЕ ВЕЛИКА РОЛЯ.

ЛОНДОН. — Промова Чорчіла з нагоди докторату, одержаного в Рачестерськім Університеті, викликала широкі коментарі. Заключають, що Англія може цілком певно числити на Злучені Держави, що вона таки тепер залежна від Америки, та що добачує свій ратунок у допомозі з Америки. Вислід з того буде такий, що значіння Злучених Держав буде, цілком природно, постійно зростати, та що Злучені Держави, схочуть, чи ні, відіграють велику ролю в світовій історії. В Британії, як кажуть, настала тепер така переміна думок, що загал переконаний, що таки Англія не зможе виграти війни, як не дістане з Америки повної допомоги. Передше думали, що американська допомога тільки приспішить перемогу, а тепер думають, що без неї перемога взагалі неможлива. Дальші наслідки будуть такі, що в Англії зачнуть більше й глибше цікавитись Америкою, її визначними людьми, її історією і її здобутками. Цього вчитимуть уже і в школах.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ГРОЗИТЬ ЗРИВ?

Ще два місяці не достає до дворічної річниці сензаційного проголошення пакту між Сталіном і Гітлером, а вже уперто повторяються вістки про наближаючеся зірвання між тими союзниками. Особливо в останній тиждень кожний просто день і малощо не кожна година приносили вістки про закінчення цього пакту, мовляв, неменше сензаційне, як було його заключення.

Заповіді цього зірвання мають тепер багато більше основ, ніж вони мали давніше. В своїм поході ріжними краями Европи Гітлер уже майже дійшов до краю своїх підбоїв. Він уже поділився зо Сталіном малощо не всіми краями, якими він міг ділитися. Міг би він ще хіба поділитися Фінляндією й Швецією на півночі та Туреччиною на полудні. Одначе, хто знає, чи його найближчі пляни кампанії йдуть через ті краї. І хто знає, чи інші справи не є більше пекучі.

Кажуть, що Гітлер і Німеччина вже зрозуміли, що перед ними стоїть довга війна. Кажуть, що перед своїм дальшим походом Гітлер мусить забезпечити собі в Европі зади. Поки піде далі на схід або на захід, він мусить бути певний, що він не буде мати ніяких діверзій в тих краях, котрі він підчас дволітньої кампанії захопив. Спокій у тих краях залежить передовсім від поживи: Як не будуть мати хліба, вони можуть повстати проти окупанта, навіть хочби були певні свого розгрому. Вичерпавши всі збіжеві припаси врожайних країв Европи під його окупацією, головно Угорщини й Румунії, Гітлер звернув своє око на найбільшу й найурожайнішу територію Европи. Адже він уже давно говорив, що колиб так німцям дати цей шпихлір України, вониб знали, як ним покористуватися.

На основі цих фактів і роздумувань заповідають, що Гітлер задумує вже в найближчому часі предложити Сталінові домагання віддати Гітлерові Україну.. Якщо Сталін згодиться на це по доброму, то Сталін буде супроти Гітлера немовби Мусоліні ч. 2. Якщо Сталін по добру не захоче сповнити Гітлерового бажання, то Гітлер піде на Росію війною й захопить Україну силою. Кажуть, на це потреба шість тижнів. Та властне це є поважним козирем у руках Сталіна. Другим козирем може бути певність, що, на випадок німецького наїзду на Україну, більшість українських припасів пшениці будуть знищені. Правда, Гітлер може обіцяти Сталінові, що захопить. Україну під німецьку окупацію так непомітно, як він захопив Італію, одначе проти такої окупації може найтися опозиція в рядах вищого командування совєтської армії, котра будьщобудь жирує на Україні.

Отже хоча умовини пруть Гітлера до кампанії на Україну, інші неменше сильні умовини здержують його від цього, принаймні тепер. Через те скорше можна сподіватися, що львино-шакальська спілка буде далі тривати на цій хиткій, непевній стопі просто тому, бо кожна сторона на випадок зірвання має більше до втрати, ніж має до зискання при дальшім удержанні спілки.

„Між Українськими Націоналістами"

(September 1939, by Węgierski Dominik. Minerva Publishing Co., Ltd. London, 1940.)

(3)

Через розбурхані українські села.

Я полишив Яричів та подався через Білку та Миколаїв понад Дністер, як мені порадив коваль. Оминав більші села та гостинці, а блукав манівцями. Однак я не міг довго так робити, бо мусів шукати за поживою. Було вже мало польських вояків. Часто доводилось мені йти в товаристві українців-вояків, що вертали з ріжних польських фронтів. З ними я був безпечний. Бо це вже вони відповідали на всякі питання української міліції та просили своєю мовою хліба чи нічлігу. Коли їх питали, чи поміж ними нема поляків, вони відповідали, що нема. Вони ніколи мене не зрадили. Нас часто задержували українські міліціянти, шукали за зброєю та випитували про все. Я скоро вивчив кілька загально вживаних українських висловів, одначе не міг наслідувати мягкого звуку цеї співучої мови. Коли українські міліціянти запитували нашу групу, чи нема між нами польських старшин, мої товариші зо сміхом та жартами відповідали, що бачили їх цілими гурмами в такому то лісі, чи т. п.

Вкінці мої ноги покрилися міхурами і я не міг скоро йти. Я остав позаду і ледви дотяг до якогось села. При вході до села мене задержали міліціянти. Вони перешукали мій наплечник, в якому майже нічого не було.

Мої спроби, щоб вдавати зо себе українця, скоро скінчилися фіяском. Міліціянти скоро пізнали, що я є поляк. І почали відбирати від мене все, що було можливо взяти. Казали: „Ці речі не є твої, вони є власністю української держави".

Мене випустили і я далі блукав, ідучи від села до села. Ніхто не відмовляв мені поживи. Навіть українці давали мені та помагали, чим могли. Деколи я знаходив глибоко зворушаючі сцени вдячности та людяности.

Над Дністром я переходив через село, що перед кількома днями було сценою страшних боїв між українцями та поляками. Українські повстанці напали були на відділ польської кінноти, що переїздила селом. Поляки почали шукати за зброєю та знайшли її в українській кооперативі. В наслідок того розстріляно трьох українців. Я тепер щойно зрозумів, чому українці в тому селі такі розбурхані. Вони почали плянувати масові розстріли поляків. Бо право пімсти є дуже просте: треба знайти кого небудь і зробити його винним... Мешканці села були на якомусь зібранні в помешканні війта. Коли я переходив попри школу, я побачив жінку, місцеву учительку. Коли я попросив молока, вона віднеслася до мене дуже прихильно.

„Чи ви є поляк?"

„Так, а ви?"

„Я роджена тут. Мій батько був поляком, а мама українка. Я говорю добре по польськи та по українськи. Я вчу в польській школі, а українська школа є там під церквою".

Ми мали довгу розмову. Я оповів їй все про себе. Нарочно оповів їй про себе, бо хотів оставити по собі сякийтакий слід. Вона була дуже зворушена та зажурена. Коли я сказав їй, що хочу дістатись до Франції через Мадярщину, вона сказала:

„Я не маю нічого, чим би вам допомогти. Даю вам перстень моєї мами, продайте його, коли вам треба буде гроший на дорозі"...

Я вибрався в дальшу дорогу. По дорозі стрінув я двох жидів, що втікали... Від них довідався, що в тому селі, де я стрінув таку прихильну учительку, українці судять поляків за це, що передтим польські кінноточики розстріляли трьох українців.

День пізніше, в лісах, я стрінув цілу групу польських вояків, здебільша зпід Кракова, які вертали домів. Їх пустили большевики та сказали, щоб вони вертали до дому як „німецькі піддані". Большевики випустили тільки вояків, бо всіх старшин забрали та вивезли до Росії. Я пішов з тими вояками до Урича. Український комітет стрінув нас з хлібом і молоком. Вони говорили про рівність та братерство. Большевицький комісар, що бачив це, усміхався. Ми були здивовані таким гостинним прийомом. Та коли прибули до села, довідалися про щось таке, що нас всіх дуже вразило. Останньої ночі, коли польські вояки спали в просторій стодолі, їх українці засипали гранатами і вони загинули. Коли прийшли комісарі, зробили слідство. Українці сказали їм неправду, кажучи, що польські вояки мали гранати зо собою. Щоб переконати комісаря про добре наставлення до польських вояків, український комітет запросив тепер большевицького комісаря, щоб цей наочно переконався, як гостинно приймає село вояків...

Та большевики скоро положили кінець українським амбіціям. Багато з українських сільських лідерів виарештували та вистріляли, а інші виітікали за Сян, під німецьку окупацію.

Українці були вражені глибоко з релігійного боку. Большевицькі агітатори почали вести нагальну проти-релігійну пропаганду, висміваючи священиків. Часто вони переривали в церкві богослуження, забирали літургічні предмети. Коли жидівська молодь почала розкидати проти-релігійні летючки під українськими церквами, то обурення було таке велике, що тут і там чулися оклики: „Такого ми не мали навіть за Польщі".

Хоч я бачив жорстокі знущання українських націоналістів над поляками та їх радість з упадку Польщі, проте я не ненавиджу їх. Цей рух має численних прихильників, хоч ще не ввійшов в маси.

Я противний насильній польонізації тої території, чи намаганню змінити національні почування мешканців, але вірю, що прийде пора на польсько - українське порозуміння. Як до того прийде, то тяжко зараз вгадати. Хід подій вирішить цю справу, як много інших. Польща не може зректися цеї землі. Її міста та багато сіл є польськими. Польща внесла там цивілізацію.

Але також є фактом, що там живе другий нарід з відмінною мовою, вірою та звичаями. Цей нарід живе у великому числі на цій території та хоче жити своїм власним життям. До цього він має повне право. Він так чується в себе дома так само як і польський нарід, якщо він бажає мирного та кращого життя, то мусить прийти до порозуміння з поляками.

Покищо, ще за скоро вгадувати, які будуть умови того порозуміння.

(Кінець).

ПАНАХИДА ПО ВЛАДИЦІ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

Дня 13. квітня ц. р. відбулася в греко-катол. церкві св. Климента в Празі панахида по св. п. Преосвященному Діонізієви Нарядієві, б. владиці Карп. України, що помер перед роком в Югославії, де виконував єпископські обовязки між українцями в Бачці і в Боснії. Панахиду відслужив празький парох о. В. Лар в асисті 3. священиків. Співав церковний хор під веденням дир. Буркацького. Церква була переповнена празьким українським громадянством.

ТАК ДУМАЮТЬ, А НЕ ІНАКШЕ

Отсе закінчено малу частину спогадів польського вояка, старшини польської армії, родженого й вихованого в корінній Польщі, що був свідком упадку Польщі й того, які наслідки це мало для українських людей і українське село. Не думаємо входити в якусь полеміку з автором тих спогадів. Виходимо зо заложення, що людина щось побачила і відчула і по свому написала. Не знаючи української мови, ні українських людей, ні навіть тих дійсних обставин, в яких доводилось жити українському народові на протязі століть під давньою Польщею, а тепер і під новітньою, збуває автор те все по дилетантськи. Він, очевидно, не знаючи того всього, не годен збагнути українського визвольного духа, ні сили новітнього українського націоналістичного руху. Ні не бере він під глибоку аналізу того, що сталося з самою Польщею і тими українськими землями, в яких він сам знайшов в критичних хвилинах свого життя ратунок завдяки гуманним почуванням української людности... Так, як і його давні попередники, він хотів би надалі задержати український „почцівий людек" при Польщі. Навіть не приходить йому до голови, що може статись інакше, ні те, що вже сталось щось таке, що не звертаючи уваги на всякі дальші переміни, української землі до Польщі назад не заверне.

Ми нарочно передали ось ті спогади польського вояка і польського старшини, щоб мати образ польського відчування людини, що є з „нового покоління", що бачила власними очима польську державу і її катастрофу і що не виявляє у своїх почуваннях дикої ненависти до українського народу, як це буває здебільша з іншими поляками, коли беруться писати про щось таке, що є звязане з українською боротьбою. Замітне тут те, що й та людина не може ніяк відчути глибини душі українського народу. Йому здається, що те, що він, ратуючи своє життя, знайшов між українцями захист і поміч, є саме доказом, що українці таки далі можуть цілком добре остати під Польщею, а тільки треба їм дати дещо більші прав. Він не відчуває, що український нарід, помимаючи вибухи революційної пімсти за кривди, є по своїй вдачі доброго й благородного серця теж і супроти своїх ворогів. Але це тому, що український нарід є назагал глибоко релігійний і моральний. Та це цілком не значить, що він знову може „змякнути" і погодитись з ворогами в такий чи інший спосіб щодо цього, щоб знову бути в чужім ярмі, хоч би те ярмо заповідалось навіть не дуже гірким. А саме таке є виключене в теперішній стадії піднесеного національного духа по всій Україні, як і супроти того, що Україна стала і стане важним міжнародним питанням, яке буде можна розвязати тільки таким способом, що Україна стане самостійною, а не кісткою, за яку будуть постійно далі змагатись сусіди чи дальші імперіялісти.

Та коли цього не розуміють і не відчувають навіть такі поляки, як той, якого частину спогадів ми передали, то за те спадає вина на польську шовіністичну літературу, на Сенкевичів і їм подібних. Як теж і на польських політиків, що не мають того політичного розуму, щоб відважитись сказати собі і п о л ь с ь к і й суспільности правду, що боротьба за ті землі, якими переходив згаданий п о л ь с ь к и й офіцир, не поплатна, бо є руїною для с а м о ї П о л ь щ і. Бо так є, що навіть якби, сталося чудо й повстала нова Польща знову з західньо-українськими землями, то ледви чи та нова Польща вдержалася б знову яких 20 років. Та хоч так є, то де є ті поляки, що хотілиб також сказати і в таке вірити? Нема їх! Тому і нема надії, щоб могли знайтися відповідальні поляки, щоб могли засісти з українцями і з ними говорили про можливости наладнання відносин між будучою Україною і будучою Польщею. І тому ці справи вирішать самі події... А заважуватимуть, евентуально, такі голоси як Злучених Держав, ніж голос Польщі. Очевидно, що годі снувати аж такі далекі комбінації на підставі скромних спогадів якогось вояка чи офіцира. Та це пишеться, так би сказати, в виді рубрики „На маргінесі"...

ФРЕНСИЗ БИДЕЛ,
ґенеральний правний дорадник федерального уряду, що має стати ґенеральним прокуратором у кабінеті президента Рузвелта на місце Роберта Джексона, що став членом Найвищого Суду Злучених Держав.

ІВАН ГОРИШІВСЬКИЙ.

СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ

(ПЛЯН МАЙСТРА ДМИТРА)

Історична картина з життя львівського братства в XVII. в.

(9)

— Для кого ця шапочка буде? — задумується Гануся над шапкою, де дно з блакитного шовку, а околиця соболева. Повертає її на всі боки, милується.

— І для турецького царевича годиться, — зітхає чорноока Маруся.

— Хе-хе, всяка дівчина про царевича думає, хоч би й турецького, — регочеться Бендербаш.

— Ех, ти старий, поганий! — кричить Маруся, і вже в голову „татарина" летить велика кучма.

Бендербаш закладає шапку на голову:

— Чи не козак я? Чи не гарний?

— Препоганий татарище, опришок! — кричать дівчата.

Гануся наклала собі на голову козацьку шапку, високу, смушкову, з червоним дном. Стала перед дзеркалом, мірить, голову перекривлює, приспівує собі легенько. Не бачить, що у дверях коваль стоїть, очей із неї не зводить...

Коваль тепер уже мало коли до Дмитра заходить. І на вулиці його не видати. Взявся до роботи й від ранку до вечора працює. До помочі взяв собі челядників, на двох ковалях у-чотирьох курть. Далеко йде дзенькіт і гомін. Чорні ковалі у світлі вогню кують безугаву. Тільки ввечері чистий, вимитий, приходить коваль до Дмитра побалакати. І тут робота вже покінчена. Ще трохи порається Гануся, порядкує в кімнаті. Приятелі сідають на призьбі, гуторять. Сідає й Гануся біля брата, прислухується розмові, дивиться на зоряне небо, своєї зірки шукає.

Фірман.

Прийшов день, якого довго чекали, — під дім Дмитра заїхали вози, що мали забрати вироблений крам. Ціле свято! Дівчата вибігають із хати, плещуть у руки, кричать. І сам Дмитро схвильований. Радий, хоч і силкується радости не показувати.

Вози великі, широкі, колеса ковані, дудонять, як їдуть по камені; васаги[16]) простірні, зверха покриті шкіряними покривалами: влізеться під них ціла гора краму, можна ще й буду класти. Фірман, старий Олекса Бойчук, поважом заїхав на подвір'я, відпряг коні й відіслав їх зі своїм помічником до Лисинич, — вози залишилися на подвір'ї. Олекса з другим помічником, молодим хлопцем, пішов до хати, оглянути, що треба на вози накладати. Гануся в крик: ще не все готове! Але старий сміється: якось воно буде, ще встигнемо!

Стоять уже приготовані скрині, коші; дещо в них уже й повкладувано. Журився Дмитро, як змістяться вироби, бо багато всього було, а більше, як два вози, не хотів брати. І челядники його, й Гануся, і він сам розмірювали все, розкладали, та ні руш не хотіло вміститися. Олекса тільки поглянув на ці приготови, зараз казав усе з кошів, та скринь повикидати і сам почав на ново накладати. Як йому робота йшла! Як легенько хапав шапку за шапкою, як зручно клав одну до другої, як усе тісно містилося! Ні трошечки вільного місця не залишив Олекса, у кожному кутику щось покладене. Мовчки дивиться Дмитрова челядь — от де майстер, от які руки! Усе вмістилося — і молдавські шапки, й московські, й козацькі, і всякі інші. Тільки як Олекса почав скидати леґенькі шапочки з шовковими та оксамітними денцями, дівчата зчинили крик:

— Погнеться все, поламається, нінащо наша робота!

Але Олекса зневажливо сміється:

— Не такі цяцьки возив!

— Алеж тут шапочка для турецького царевича, — ломить руки Ганнуся.

— І турецького султана вже я возив, і все гаразд довіз, — запевняє Олекса.

Разом із помічником фірман усе посклaдав як слід, повиносили на вози, примістили, сіном пообкладали, повбивали добре. Дивується Дмитро, що влізлося, ще й вільного місця залишилося.

— Що майстер, то майстер! — каже з признанням.

— Хіба мене вперше вози до дороги приготовляти? — відповідає Олекса.

За кілька годин робота покінчена. Сів Олекса на призьбі, відпочиває, Дмитрове пиво попиває, перегризає тим, що Гануся поприносила. Розпитують його про дорогу, про пригоди. Бувалий він фірман, трицять років уже їздить, скрізь бував. І Вроцлав[17]) знає, і Відень і море біля Ґданська бачив, і в Москві бував пару разів, і на Угорщині, багато разів переїжджав Молдаву й Волощину, тричі в самому Царгороді був. У пана Городецького вже сімнацять літ служить, їздить тільки в далекі дороги, має довіря, й пошану, й зарібок добрий.

— А як там у турків, які звичаї? — допитуються дівчата.

Чуда-дива оповідає Олекса. Султанська столиця, Стамбул називається по турецьки велика така, що Львів десять разів у ній помістивсяб, а то і двацять разів. Довкола високі мури, башти. В баштах турки наших невольників тримають, сторожа яничарнька нікого не туде не допускає. Купці на передмістях стають, на базарах, на торговицях. Там рух, крик, метушня! І турки там, і перси, і греки, й татари, й жовті люди, і чорні — і всі кричать, репетують! Гірше ніж жиди, чи вірмени.

(Дальше буде).

[16]) Васаг — кіш на возі, подекуди — великий віз.

[17]) Вроцлав, нім. Бресляв — головне місто пруського Шлезька (пів мільйона населення) і тепер і колись осередок торговлі.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ПРАЦЯ В ГРУБЕШЕВІ

В останньому часі грубешівське Українське Освітнє Товариство розгорнуло широку діяльність у театральній і хоровій ділянках. Театральна Секція, після довгої перерви, під новою режисурою д-ра Ф. Мелешка підготовляє пєсу Т. Шевченка „Назар Стодоля" й „В е ч е р н и ц і" Ніщинського. Партитуру до „Вечерниць" на симфонічну орхестру опрацьовує сотн. І. Романченко. Хор під орудуванням енерґійного директора кіна (м. ін. слід зазначити, що кінові афіші в Грубешеві від кількох місяців друкують і в українській мові) п. Тишовницького, працюватиме над вокальною сторінкою „Вечерниць". У скорому часі Драматична Секція передбачує зорґанізування режисерського курсу для провідників аматорських гуртків.

НА РІЖНІ ТЕМИ

„НІЧОГО НОВОГО ПІД СОНЦЕМ"

Так каже стара поговірка й Джейн Голт наводить на її доказ нові наукові розсліди в справі поживности хліба, що потверджують досвід людей в стариннім Єгипті.

Якийсь копальняний інжинір зацікавився цею справою й пустив гшеничне зерно на млинок до вимивання золота із землі. Показалося, що зерно, котре падало в воді на дно, це було якраз зерно, що давало хліб, повний вітамін, а зерно, котре спливало на поверхні води, їх не мало.

Згадка про Єгипет цікава. Не треба одначе йти аж до Єгипту й 4,000 літ від нині назад, бо чи не так в Україні вибирали зерно на паску?

ВІДЬМА ЧИ НЕ ВІДЬМА?

Пригадує при тому Джейн Голт, що в подібний спосіб, як цей інженір клясифікував зерно, поступали колись люди в часах, коли вони боялися жінок, яким приписували чародійну силу: як котру жінку заподозріли в чарівництві, її звязували й кидали в воду: як вона потапала, то знак, що вона звичайна людина, як вона топилася, то видно вона чарівниця, — казали.

З судових актів на Західній Україні, розслідженних українськими вченими, видно, що й цього „способу" у нас уживано для пізнання, хто правдива відьма.

Людська думка в ріжних народів попадала на ті самі дороги, раз розумні, то знову помилкові.

ХЛІБ БІЛИЙ І ЧОРНИЙ.

Розсліди копальняного інженера в справі клясифікації зерна стояли очевидно в звязку з шуканням за формулою здорового хліба. Показується саме, що хліб, котрий ми нині споживаємо в Америці, не має тої вартости для здоровля, що його мав хліб, який наприклад пекли здавен „прості" люди в Европі.

Звичайно хліб в Америці гарний на вигляд. Бохонець гарно сформований, білий боками, жовтий верхом, блискучий, гарно завинений в розписаний папір. Коли його розкроїти, він представляє однацілу білу поверхню. Та цей гарний вигляд ніколи не заступить втрати тих здорових признак, які має „простий" хліб.

І в хлібу, як в інших справах, зовнішний вигляд часто суперечить з нутрішньою вартістю. Розумні люди йдуть за нутрішньою вартістю, інші за гарним виглядом.

ТЕЖ НАЙШЛИ, ЩО ОГОЛОШУВАТИ.

Одно велике американське видавниче підприємство подало до часописів оголошення, в котрому радить родичам звертатися до нього за подарунками своїм дітям з нагоди градуацій з вищих шкіл.

Не знаю, чи добре схоплений „пункт продавання". На скільки можна судити по школярах, що виходять зо шкіл, їх так цікавить книжка, як листоношу цікавить прохід, або людину, вирятувану від утоплення, вода.

ВОЄННА КНИЖКА

Інше видавниче підприємство оголошує одну нову книжку такими словами:

„Ця книжка це воєнна машина: зовсім гейби бомбовик або 80-тонний повз".

Судячи по популярности всяких книжок серед нашого народу, зовсім певно можна сказати, що ми переконані пацифісти.

ПОЛЬСЬКІ ЗАПЕВНЕННЯ

Доносять з Лондону, що польський кабінет на вигнанні ухвалив резолюцію, в котрій зобовязується придержуватись засади рівного трактування всіх громадян без огляду на їх всіх громадян без огляду на х національність. Мовляв, ця політика спирається на засаді: рівні обовязки — рівні права.

Таку ухвалу зроблено на домагання жидів, що є замітно з того боку, що коли українці допитувалися, яка політика польського уряду в їх справі, польський уряд мовчав. І замітна ця відповідь тим, що вона є немовби повторенням польської конституції, що теж мала постанову про рівноправність народів, а її не виконувала. Отже тепер треба би поставити питання, які гарантії дає польський уряд на вигнанні, що його обіцянки не лишаться пустою фразою, як лишилася обіцянка польської конституції.

Щодо аргументу, що, мовляв, польський уряд буде держатися засади про рівні тяга-рі й рівні права, то засаду легко обійти: просто вложити на непольські народи більші тягарі як на поляків а тоді вже буде можна й обкроїти їх права. І таке в Польщі вже бувало.

ГІТЛЄРОВЕ МАСЛО

„Фелькішер Беобахтер", офіціяльний націстичний часопис, що його вважають висказом поглядів самого диктатора Гітлєра, приніс оноді пораду німців, щоб смарували собі хліб не маслом, а квітами стокроті. Мовляв, у цій рослині більше вітамінів, мінеральних солей і поживи взагалі, ніж у маслі.

Що це не є можливо, правда, але зогляду на брак масла в Німеччині поклинкування на науку виглядає на зелені окуляри, котрі приправили пастухи села Глупова своїм вівцям, щоб вони їли гиблівки.

ПОСТУП

Один з професорів Стейтової Рільничої Колеґії в Ітака, Ню Йорк, обчислив, що ту саму скількість пшениці, для продукції котрої треба було 25 літ тому 248 хвилин, нині можна випродукувати за 100 хвилин.

Очевидно пшениці не можна випродукувати ні за сто хвилин, ні за 248 хвилин. Ці цифри це лише мірило порівнання. Іншими словами, нині продукується пшеницю півтретя разів меншим вкладом праці, ніж 25 літ тому.

Ще іншими словами, це значить, що нині користаємо й в рільництві з ріжних способів щадження праці. Як можна догадатися, в промислах щадження праці поступило багато разів дальше.

ПРОСТІ ВИСЛІДИ

Це щадження праці є фактом, а з цього факту виходять ріжні поважні наслідки.

Коли якийсь чоловік працює нині на фармі, стараючися продукувати стільки само пшениці, що він продукував давніше, то він може випродукувати це скорше. Він зараз стане перед питанням: що йому зробити зо зайвим часом?

Колиж це примінити до цілого громадянства, коли взяти, що якийсь народ хоче випродукувати ту саму скількість пшениці, що він продукував 25 літ тому, а він для цього вжиє менше робітників, то перед ним негайно стане питання: що зробити з тими робітниками, що, внаслідок поліпшення способів продукції пшениці, осталися без заняття?

За Зірвання Зносин з Советами

Домагаються цього від Америки представники Латвії, Литви й Естонії. — Згадують теж і за вільну Україну.

Неділя 15. червня була проклямована губернаторами стейту Ню Йорку, Меріленд і Месечусетс як „Балтік Стейт Дей". У всіх трьох стейтах відбулись по церквах відповідні богослуження, а крім того були маніфестації, що закінчувались демонстраційним зібранням і ухвалою резолюцій, в яких протестовано проти загарбання Советами Естонії, Литви і Латвії та проти інших насильств. Найбільша така маніфестація відбулася в Ню Йорку, бо на ній виступали офіційні представники усіх трьох згаданих держав і складали відповідні заяви. Відбулась вона v відомій Тавн Гол, де були раз теж і українські культурні маніфестації, з яких остання була в честь митрополита Андрія Шептицького.

Тавн Гол була заповнена згаданої неділі вечером представниками народів Литви, Латвії й Естонії. На естраді були офіційні представники ріжних держав, міста Ню Йорку, Колюмбійського університету, та інших культурних і політичних установ. Святочне відкриття зачалось, по відіграню бандою ріжних патріотичних пісень, співанням американського гимну при піднесенню вгору прапорів: американського, литовського, естонського й латвійського. Капітан Юргелла вказав на те, скільки було пролято крови виходцями з Латвії, Литви і Естонії, щоб затвердити американську незалежність. А теж і вказував на культурні й наукові звязки, на те, скільки є науковців з тих трьох народів на американських університетах, та де вчать мов згаданих трьох народів. Подякував губернаторам за „Балтік Дей". Потім представив п. Бен Гова як предсідника, який підкреслив, що як самозрозуміле, що всі ми, що зібрались, є за те, за що стоїть Америка.

Нюболд Морис, голова нюйорської Міської Ради, казав, що не важне те, чи хто прибув до Америки з великого чи малого краю, з славного чи менше славного народу. Зате важне те, чим він є в Америці й як тут поступає. Коли ми відчуваємо потреби Америки і її небезпеки, то Америка мусить відчути і те, що є дороге її горожанам. Тепер, наприклад, іде про те, щоби був забезпечений американський прапор на морях. Усі розуміємо, про що іде, який назріває рішальний бій і з ким. Якщо американський прапор вийде переможцем, то разом з ним сидітимуть при мировім столі й ті народи, що добиваються свободи, без огляду на те, чи вони великі, чи малі, сильні чи слабі. Зате можна бути певним.

Прибувший з Вашингтону литовський посол, полк. П. Задейкіс, представив обширно всі ті політичні події, що довели до загарбання Советами Литви, а також і ті страшні методи, яких вживає большевицька влада, щоб винищити те все, що було й є дороге литовському народові. Це є такі злочини, над якими культурний світ не може прийти до денного порядку. Тому треба дякувати Америці, що тут зачато пізнавати суть большевизму, чого доказом є теж і дозволи на влаштування „Балтік Дей", полученого з „маніфестацією визволення балтійських держав".

Анатоль Дінбергс, латвійський представник з Вашингтону, полемізував з комуністами, що називають тих, що сьогодня маніфестують проти Советів, фашистами і націстами. Ми, казав консуль, представляємо духа нашого селянства, а чимжеж іншим може бути селянин, як не демократом? Він теж напятнував гостро советський режим. Заповідаючи державне відродження Латвії, Естонії й Литви, згадав окремо за державне відродження України, що теж мусить наступити. Саля приняла це грімкими оплесками. Як теж щиро повитано пізнішу заяву президії, що між почесними запрошеними представниками є український представник.

Йоганнес Каїв, естонський генеральний консуль, що займає тепер місце посла, вказував на те, яку „рівність" дали Совети в порівнанню з тою рівністю, яку проголосив в Америці великий Линколн і яка тут є гарантована основними законами краю. При тому підкреслив, що треба памятати, що Злучені Держави не визнали загарбань в Европі. Це важне, бо хоч говоримо про визволення власними силами, треба памятати, що малі народи мусять мати за собою поперття сильних.

По кожній промові згаданих представників виношено наперед державний прапор даної нації, при чому співано теж і її державний гимн.

Ще була промова по литовські від імені литовського духовенства, якою звернено увагу на ріжні большевицькі клевети, якими хочеться обманути Америку і ті народи, що тут живуть, а яких ріжні землі в Европі поневолені Советами.

Гери В. Ліепнорс, член екзекутиви „Балтік Американ Сосаєті", що обєднує три балтійські народи, відчитав привітні письма від губернатора Лімена, президента Колюмбійського університету Батлера, пані Рузвелтової й т. п. Потім представив особисто важніших представників інших держав, почесного члена „Балтик Американ Сосаєті" проф. Менінга та ще кількох почесних гостей. Запрошеним українським представником був д-р Л. Мишуга. При кінці відчитано резолюції, в яких запротестовано проти всяких насильств в Европі, зокрема проти Советів, прохаючи уряд Злучених Держав зірвати з СССР дипльоматичні звязки.

НОВІ ЧЛЕНИ НАЙВИЩОГО СУДУ.—На ліво, Джеймс Френсиз Бирнс, сенатор з Савт Каролайни, і Роберт Г. Джексон, що їх президент Розвелт іменував членами Найвищого Суду Злучених Держав.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ПЛИМУТ, МАСС.

Кулачна боротьба з українцем.

Дня 19. червня ц. р., в історичнім містечку Плимут, Масс., в якім поверх 300 літ тому висіли на американську землю перші іміґранти з Англії, „Пилгрим Фадерс", відбудеться кулачна боротьба між українським чемпіоном Нової Англії, Степаном Пруніцьким і Т. Мадеріюсом, з Голійок, Масс. С. Пруніцький це свідомих родичів, свідомий громадянин. Бере живу участь в українських організаціях в Америці, є добрим союзовцем, а навіть був делеґатом на 20-ту союзову конвенцію в Гарисбурзі, Па., де забирав нераз голос і висказував свої думки на ріжні союзові справи. Його родичі також старі союзовці. З тих причин, а також задля самого спорту, бо згадана боротьба буде дійсно дуже цікава, наші громадяни повинні масово піти на ту боротьбу подивитись.

Дохід з цеї боротьби крім того буде повернений на поміч жертвам війни в Англії. Як відомо, Англія зводить боротьбу на смерть і життя з тоталітарною Німеччиною. Німецькі летуни розвалюють англійські міста і при тім завдають багато терпінь цивільному населенню.

Наш президент Ф. Д. Рузвелт, разом з цілим краєм, заявився за поміч Англії в її змаганні з жорстокими диктатурами. Ми всі повинні йти тим шляхом і співпрацювати з американською політикою. А коли Англія, разом з Америкою, виграють, тоді можна сподіватись справедливішої розвязки і української справи. Бо Англія боротся за справедливість і демократію. А Гітлер, який поневолив наперед свій нарід, тепер звязався з другим деспотом, Сталіном, що в деспотичний спосіб дамить Україну. Від тих двох союзників нема що українцям добра сподіватись.

Н. Давискиба, Бостон, Масс.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Н. Д., Бостон, Масс. — В першу чергу, коли американська преса пише про таку акцію українців Нової Англії, то треба надіслати витинку, щоб ми могли передрукувати, або точно пізнати, що саме вона пише. Допис буде використаний. Найкраще подавати про активність, подій й діла. Бо щодо іншого — всі ми одні думки. Часопис пише в тому напрямі, про який згадуєте, весь час.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ЗЛОДІЙСТВА ПО КООПЕРАТИВНИХ КРАМНИЦЯХ

„Вісті" з 23. квітня повідомляють: „На звітно-виборчих зборах комуністів Київського Центрального Універмагу (Універзального магазину) Наркомторгу СРСР було зазначено між іншим наступне:

„За 1940 р. в Універмазі і його філіалах було 245 випадків крадіжок на солідну суму 35,000 карб., спонеміщено було 20,000 карб., втрат від браку (товарів не до вжиання) і псуття товарів було на 46,000 карб. Яскравим показчиком невистарчальної ще культури торговлі і невиживих (непозбутих) крадіжок є той факт, що багато комуністів відмовляються від відповідальних робіт завідуючих відділами, філіями, базами, бо не звязано з матеріяльною відповідальністю за недхватки, що можуть виникнути. Серед 1,400 працівників Універмагу і його філіалів є 600 стахановців, які дають прекрасні результати їх роботи. З 65 комуністів, які самостійно працюють над вивченням „Короткого курсу історії ВКП(б)" закінчило його ледви... 3 чоловіки... Після сум крадіжок їх справді мусілоб бути значно більше.

БАЛТІЙСЬКА СОВЄТСЬКА ФЛЬОТА ГОТОВА ДО БОЮ

БЕРН. — З Москви доносять до Швайцарії, що Совети готові до війни, та що Балтійська фльота є весь час на воєнному поготівлю готова кожної хвилини до акції.

ДАЛЬШЕ ЗАКРІПОЩЕННЯ МОЛОДІ

„Известія" з 6. травня повідомляють: „В часі між 5. а 20. VI має бути принято 350,-000 учеників до шкіл фабричного навчання у віці від 16—17 років. В часі між 5. і 20 VIII має бути принято в дорозі обовязкової мобілізації 329,-000 учеників у віці 14—15 до ремісничих та залізничих шкіл. До шкіл фабричного навчання гірничого, хемічного і будівельного промислу та залізничого транспорту приймається учнів у віці 17 років, до шкіл вугільного, металічного і хемічного промислу — у віці 16—16 років. До шкіл залізничого транспорту буде принято шляхом добровільного набору 35,000 дівчат у віці 15—16 років..."

Визиск дітей в копальнях і хемічним промислі є справжньою ганьбою нашого часу, бо нищення людського життя тут без порівнання більше ніж при найбільш лютих бомбардованих міст в сучасній війні.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

✝

В понеділок, 16. червня 1941., в Брукліні, Ню Йорк, померла по тяжкій недузі членкия тов. „Зоря", від. 69. У. Н. Союзу,

ВАРВАРА ДМИТРІВ.

Покійна родилася в селі Потутори, Бережани, Зах. Україна, в 1898. році. Вступила до Союзу в квітні 1940. році.

Полишила в смутку мужа Івана, сина Володимира, котрий тепер служить при війську, і дочку Ольгу. Належала до ріжних жіночих організацій і була щирою українкою.

Похорон відбудеться в четвер, 19. червня, в 10. год. рано з похоронного заведення П. Яремп, 129 Іст 7. улиця.

Вічна Їй память!

Юго Рейонен.

ГОЛОД

Перт прилучився до інших і на другий день рано пустилися разом у дорогу. Морозний, одначе тихий і погідний був ранок, як громада людей, наче чорний вуж, простягнулася на дорозі на схід сонця. Виголоднілі кудлаті пси вискакували на них із подвіря, а неодин далеко сніжним полем гнався за ними, гавкаючи завзято.

Вкриті інеєм ліси вляскувалися міліонами самоцвітів, а снігові кучугури наче висувалися із зелених глибин на привіт подорожніх. Деяким іще зарумянілися з морозу бліді лиця. Всі йшли мовчки в задумі за худощавою конниною Магаіса-Паава, що тягла на санях наймолодших і найнемічніших. Царила тишина, чути було лише скрипіт саней і снігу під ногами, а подеколи плач наймолодшої донечки Анни. Щойно недалеко від села Кекі почався нестерпний концерт собак, яких ґавкіт і виття провожали їх далеко поза село.

Нещасним полекшало на душі, коли вкінці затихла ця гавкітня, коли знайшлися серед глухих, безлюдних пусток левад і лісів, що тяглися перед ними в безконечність. Куди оком глянути, з найвищих місць не видно було навколо нічого, крім лісів, що ясніли в пишному зимовому одязі, та широко розложених гір Маав.

Над цілою громадою горбів знімалася від півдня щербата, скелиста Йокунвара. Далеко на овиді зарисовувалася Немівара, а цей великий простір води, що виднїла від півночі, то було напевно озеро Валямо.

Спочатку погода сприяла мандрівникам, повітря було ясне й тихе, та нараз холодний подув поморщив поверхню води.

Хмариночка, що від ранку була на овиді, розтяглася нараз, наче здоганяла подорожніх, а шпиль Тетрівари пропав за густою білою заслоною. З дерев сипалися густі платки снігу. Туман снігу, крутився щораз вище, вкінці зовсім осліпив мандрівників. Із диким завиванням завеюха кинулася на ліс, термосила верховіттям дерев.

Подорожні прискорюють ходу, та великі ялиці вже із зойком схиляються перед могутньою хуртовиною і сніжна хмара гонить по небі, грізно завиваючи.

Подорожні з розпукою бороняться з усіх сил перед грізним живлом. Тепер покажеться, хто сильніший: вихор, що знявся в південних степах, чи діти північних пустель.

— Піддайтеся, піддайтеся — завиває вихор, та люди рвуться вперед, підпирають одні одних. Одяг їх вкритий інеєм, здеревів від вітру. Вже один хлопець упав у сніг, а вихор у безмежних просторах завив могутню пісню перемоги.

— Анті, маєш шматочок хліба; лише не приставай — сказав Тома до брата, якого йому щораз тяжче було тягти за собою.

— Вперед, ради Бога, вперед! — кричав Магаіс-Пааво. — Ми вже всього чверть милі від села Талькі!

Зніму покірно руки
До Господа на небі,
Нехай зішле нам поміч,
Просвітить в потребі,

пробувала підспівувати жінка, що останками сил держалася на ногах. Магаіс-Пааво піддержує її та старається підбадьорити її.

Перт відібрав дитину жінці та мовчки, надягаючи на ногу, веде її дружучу з холоду. Анна вчіпилася його за рамя, та не булаб у силі вдержатися, колиб нерви не додатали їй сили.

Щораз то хтось із громади паде серед дороги. Магаісова коняка застрягла в глибоченному снігу, та хто журився би конем у таку хвилину.

Сніг сипле такий густий, що одні одних не бачать. Жінка, що молилася, пустила рамя Магаіса-Паава й упала на землю, а він навіть не запримітив того.

— Вперед, ради Бога, вперед! — каже знову — а ні, то вигинемо!

І майже всі йдуть уперед. Тома й Анті відпочали хвилиночку, потім зірвалися й йшли не знали, що з іншими діється. По дорозі побачили якусь жінку до половини прикриту снігом.

— Та це не мама — прошептав Тома.

Сто кроків далі сидів Магаіс-Пааво, очі мав широко отворені, та Анті, що спотикнувся об нього, побачив, що то були мертві очі та що хліб примерз йому до руки, бо не випав із неї, хоч Анті зачепив за нього.

Піт заливає тих, що ще мають силу йти, а жага мучить його. Дехто пробує їсти сніг, та він пече їх у піднебіння. Тіло стає отяжіле, ще трохи борються, а потім душа й тіло засипляє, повіки отяжіли, сонність огортає людину. Сніг, то мягке ложе. Запалі лиця брякнуть, заокруглюється. Тьмиться в очах, та людині стає мило і спокійно.

Тома й Анті все ще йдуть, помагають собі взаїмно. Невжеж збилися з дороги, бо ніде сліду на снігу не видно? Всеж ідуть усе вперед, здається їм, що хтось гонить їх.

Анті зупиняється на хвилину й бачить батька, який щось тягне за собою, одначе сестрички не держить уже на руці, а з мамою що сталося? Тома не дозволяє йому стояти довго, тягне його за собою.

— Бачиш, батько непритомний, диви як йому очі іскряться та тягне щось за собою. Ходім, ходім скорше!

Знов ідуть, хоч тепер темрява окутала їх зовсім.

— Мусить уже бути ніч! Щоби то можна було спочати хоч на хвилину.

Одначе Тома не спочиває, хоч горячка мучить його.

Нараз у далечі замиготіло перед ними світло. Тома відчуває, що повинен би цю радісну новину сказати іншим, та не може добути голосу, лише останками сил звертає свої кроки до того світла.

Наче крізь сон чує гавкіт собак, що доходить до нього, хоч як вихор завиває.

Потім не тямить уже нічого. Інстинктово стискає за руку братчика та більше тягне його ніж провадить за собою.

Сили окидають їх зовсім, та вони вже майже у мети. Селяни зі села Талькілі затривожені гнавкотом собак, вибігли на дорогу поглянути, що сталося й ведуть нещасних до хати. Допитуються:

— Боже! люди, а відкіляж ви? Ви звідки взялися в таку хуртовину? Чому не говорите? Господи Боже, таж цей чоловік мерця тягне за собою. Чудо якесь, що вони не замерзли.

В хаті селяни з Талькілі відібрали Пертові Анніне тіло. А Перт зовсім не розумів того, що довкола нього діялося. Коли ніяк не вдалося врятувати, тіло нещасної жінки зложили в пустій шопі. Перт усів при ватрі та бездумно глядів перед себе, а хлопці втомлені дорогою, поклалися зараз і заснули.

Спали довго та щойно під вечір другого дня як пробудилися, розповідали селянам свої страшні пригоди. Перт підупав зовсім на силах і ніколи вже не вернувся до притомности. Треба було ним опікуватися наче малою дитиною.

На третій день хуртовина втихомилася, сонце заясніло на небі. Рівнину Керо присипав білесенький сніг. Сонішні проміні засвічували іскри в інею, що вкривав дерева, з нагих гильок звисали скапи леду, наче сльози застиглі.

На весну шіснацять хрестів із необтесаного дерева простягало рамена над рівниною, яку відтепер звали „долиною голоду" або „полем шіснацятьох".

(Кінець).

о. ПОЛ КАВЛІ ПАТЕР, 34-літній монах, вступив до армії як капелян, але завдяки своєму науковому знанні погоди, став начальником метеорольоґічної науки в летницу Мофета в Каліфорнії.

НІМЕЦЬКІ ЖОВНІРИ, ЩО ПОПАЛИ В БРИТІЙСЬКИЙ ПОЛОН У АФРИЦІ, передовсім думають про відпочинок.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЛОРЕЙН, О. — Піврічні збори Тов. У. Н. Союзу, від. 50., відбудуться 22. червня 1941., в годині 1. пополудні, в гали 2545 Іст 33 Стр. Проситься членів прийти на ці збори. Контр. комісія обрахує книжки за 6 місяців, а делеґат скаже дещо більше з конвенції. Отже проситься членів прийти як один. — М. Шемичик, секр.

МІЛВОКІ, ВІС. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 103., відбудуться в суботу, 21. червня, в годині 7. вечором, в церковній салі. Проситься всіх членів прибути точно на призначену годину, бо маємо багато важних справ обговорити й полагодити. Делеґат здасть звіт з 20. конвенції. За довгуючих членів то шкода вже вам що місяця напоминати. Проситься вирівнати, щоби за вас не споминати. — Й. Сенчишин, предс.; М. Адамчук, кас.; Т. Барсук, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Піврічні збори Бр. св. О. Николая, від. 106., відбудуться в неділю, 22. червня, в годині 12. вполудне, зараз по Сл. Божій, в гали церковній, при Оклей і Райс ул. Просимо всіх членів і членниць явитися на збори, бо маємо дуже важні справи, яких уряд сам рішати не може, а це, яку участь маємо взяти в Евхаристичнім Конґресі. Усі відділи У. Н. С. вже мають тоту справу полагоджену. Тож сүі як один маємо бути на тих зборах тай рішити. — В. Любас, предс.; В. Єдинак, кас.; Г. Дацьків, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Піврічні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 252., відбудуться в неділю, 22. червня, в годині 12:30 зполудня, при 1944 Ірі вул. Проситься всіх членів прийти на збори, бо є дуже важні справи до вирішення. Буде справоздання делеґата з 20. конвенції У. Н. С. — І. Маґас, предс.; П. Хомин, рек. секр.; М. Батюк; фін. секр.; І. Сливка, кас.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Місячні збори Тов. Подільська Січ, від. 8., відбудуться в пятницю, 20. червня, в годині 7:30 вечором, в сали Укр. Гор. Клюбу, 13 Вашинґтон Стр. Проситься довгуючих членів вирівнати всі свої належитости. — За уряд: Н. Чолій, предс.; В. Мандзій, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372., відбудуться в пятницю, 20. червня, в годині 8. ввечір, в домі, де звичайно збори відбуваються. Просимо всіх членів прийти начас. — Ю. Голинський, предс.; В. Ревовець, кас.; Й. Ярема, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Піврічні збори Тов. Любов, від. 370., відбудуться в неділю, 22. червня, в церковній гали, 127 Парк ул., в 2. год. пополудні. Упоминається усіх членів прибути начас, бо є багато справ до полагодження. Буде пояснення нових полісів для дітей, що є корисними для усіх родичів вписати свої діти до Союзу. Кожний член має викупити тікет на відділовий пікнік згідно з ухвалою. — П. Воляник, предс.; К. Стасюк, кас.; М. Сампара, секр.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

✝

Дня 14. червня 1941. року померла по короткій недузі у шпитали в Ню Йорку членниця Тов. Просвіти, від. 16. У. Н. Союзу, в Спрінґ Валей, Н. Й.,

АҐНЕСА РОҐОВСЬКА.

Родилась 18. квітня 1887. р. в селі Кривім, повіт Шариска, Угорщина. Прожила всего 54 роки.

Покійна вступила до У. Н. Союзу в листопаді 1929. р.

Зіставила в смутку мужа Константина і десятеро дорослих дітей.

Похорон відбувся в понеділок, 16. червня 1941.

Нехай земля Вашинґтона буде Їй пером!

М. Москаль, секр.

ЗІЗНАННЯ ОФІЦИРА КОРАБЛЯ „РОБІН МУРА"

КЕЙП ТАВН (Полуднева Африка). — Британський корабель виратував решту людей зо затопленого американського корабля „Робін Мур". Головний офіцир корабля, Мелвін Монді, подав, що корабель затопила цілком певно німецька субмарина. Каже, що одержані ним бандажі мали німецьку марку. І вимова капітана субмарини, що говорив доброю англійською мовою, зраджувала німецький акцент.

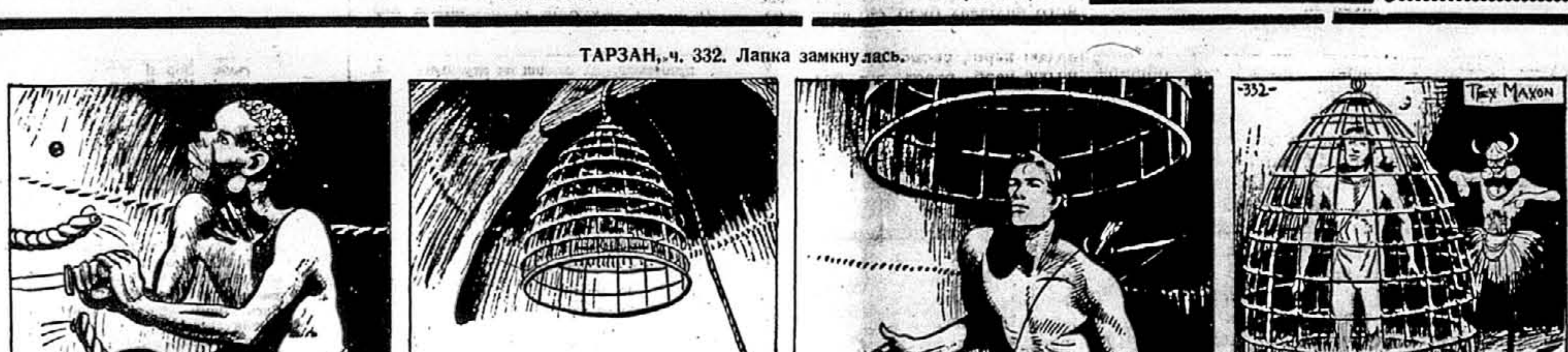
ЯПОНІЯ ЙДЕ ДО ЗГОДИ ЗО СОВЄТАМИ

ТОКІЮ. — Що між СССР і Японією іде до справжнього поліпшення відносин, видно теж і по тім, що вже є згода щодо границі між Манчуко і Зовнішньою Монголією. А неточне визначення границі було, як відомо, причиною частих боїв на границі між японськими і совєтськими пограничними військами.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРҐАНІЗАЦІЄЮ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ТАРЗАН, ч. 332. Лапка замкнулась.

Як Крага дав знак свому помічникови, щоб готовивсь до роботи, той великим ножем шарнув по грубім шнурку.

Той шнурок піддержував вгорі велику залізну клітку. Як лиш шнурок перетято, клітка впала просто на Тарзана.

Відразу Тарзан зрозумів своє положення. Навіть колиб він був пробував відскочити, було вже за пізно.

Він міг лиш далі стояти спокійно і датись зловити в приготовану Крагою лапку. Він так і зробив.

ПРОТОКОЛ З XX. КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, що відбулась у Harrisburg, Pa., в днях 12-17 травня (May) 1941 р.

Рух повнолітніх членів і дітей за 1937, 1938, 1939 і 1940-вий рік у кожному відділі зокрема й число членів, яке кожний відділ мав з кінцем 1936 і з кінцем 1940 року.

Відділ	МІСЦЕВІСТЬ	З кінцем грудня 1936 р.	Нові члени	Приняті наново	Приняті з переступними листами	Приняті зі старого до нового роду	Приняті в інших клас	Суспендовані	Відійшли з переступними листами	Відійшли до нового роду	Відійшли до інших клас	Відійшли до старших членів У.Н.С.	Померли	Відійшли зі зворотом в готівці	Перейшли на виплачене обезпеч.	Перейшли на безплатно продовж.	З кінцем грудня 1940 р.	РІЖНИЦЯ
333	Berwick, Pa.	64	66	—	—	—	—	22	—	—	—	9	3	—	—	—	96	+ 32
334	Cleveland, Ohio	133	77	16	20	—	3	30	11	—	3	10	4	—	—	—	191	+ 58
335	Harvey, Ill.	34	38	8	1	—	—	21	1	—	—	2	—	—	—	—	57	+ 23
336	Cleveland, Ohio	175	43	4	3	2	—	29	11	2	—	24	2	7	—	—	152	— 23
337	Baltimore Md.	13	3	—	2	—	—	1	4	—	—	—	2	—	—	—	11	— 2
338	Monessen, Pa.	176	74	13	9	—	4	39	3	—	4	24	2	5	—	—	199	+ 23
339	Philadelphia, Pa.	78	18	4	2	—	—	20	—	—	—	10	2	1	—	—	69	— 9
340	Manchester, N. Y.	19	3	—	—	—	—	4	1	—	—	3	—	—	—	—	14	— 5
341	Windsor, Ont., Can.	Oct., 1937	176	10	6	—	9	69	1	—	9	—	1	—	—	—	121	— 55
342	Carteret, N. J.	173	22	9	1	5	3	54	—	5	3	16	3	5	—	1	126	— 47
343	Rochester, N. Y.	Feb., 1937	70	—	6	—	4	9	2	—	4	—	—	—	—	—	65	— 5
344	Bound Brook, N. J.	51	19	1	—	—	—	8	—	—	—	4	1	—	—	—	58	+ 7
345	Minneapolis, Minn.	86	42	7	1	—	—	27	11	—	—	4	2	—	—	—	92	+ 6
346	Gary, Ind.	Nov., 1937	27	3	11	—	1	15	1	—	1	5	—	—	—	—	20	— 7
347	Millville, N. J.	90	23	13	4	—	2	27	3	—	2	3	2	4	—	—	91	+ 1
348	Youngstown, Ohio	Dec., 1937	80	2	8	—	1	19	3	—	1	—	—	—	—	—	68	— 12
349	Manville, N. J.	47	5	6	3	—	—	20	—	—	—	—	1	4	—	—	36	— 11
350	Stamford, Conn.	61	38	—	1	—	2	1	—	—	2	2	2	—	—	—	95	+ 34
351	Niagara Falls, N. Y.	30	19	1	—	—	—	3	—	—	—	1	2	—	1	—	43	+ 13
352	Chester, Pa.	66	31	4	7	—	5	9	1	—	5	8	2	2	—	—	86	+ 20
353	New Brunswick, N. J.	12	37	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	48	+ 36
354	Harvey, Ill.	10	3	1	—	—	—	1	1	—	—	3	1	—	—	—	8	— 2
355	St. Joseph, Mo.	42	9	—	—	—	—	5	—	—	—	5	1	—	—	—	40	— 2
356	Richmond, Mich.	Feb., 1938	29	2	1	—	3	10	1	—	3	—	—	—	—	—	21	— 8
357	Northumberland, Pa.	37	10	—	—	—	—	—	1	—	—	5	—	3	—	—	38	+ 1
358	Cleveland, Ohio	58	22	4	4	1	2	9	2	1	2	1	2	2	—	—	72	+ 14
359	Newark, N. J.	97	33	8	7	—	3	34	56	—	3	4	1	—	—	1	49	— 48
360	Leechburg, Pa.	6	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	7	+ 1
361	New York, N. Y.	643	409	102	33	4	9	214	23	4	9	26	13	30	1	5	875	+232
362	Bristol, Pa.	72	25	1	—	—	—	12	—	—	—	13	2	—	—	—	71	— 1
363	Olean, N. Y.	109	35	7	2	1	—	25	1	1	—	21	—	—	1	—	105	— 4
364	Cleveland, Ohio	255	85	15	55	—	1	39	8	—	1	33	10	2	1	—	317	+ 62
365	Mahanoy Plane, Pa.	70	10	233	—	—	—	250	9	—	—	3	7	—	—	—	44	— 26
366	Iselin, N. J.	26	5	—	—	—	—	5	—	—	—	4	—	—	—	—	22	— 4
367	Rochester, N. Y.	201	57	46	2	—	5	62	1	—	5	13	3	8	—	—	219	+ 18
368	Woonsocket, R. I.	14	3	2	9	1	1	2	2	1	1	1	2	—	—	—	21	+ 7
369	Palmerton, Pa.	156	80	2	4	—	2	18	3	—	2	25	4	3	—	—	189	+ 33
370	New Haven, Conn.	142	40	56	6	5	3	72	4	5	3	10	4	—	—	—	154	+ 12
371	Newark, N. J.	127	74	39	4	—	1	65	12	—	1	16	4	3	—	—	144	+ 17
372	Plainfield, N. J.	19	34	1	3	—	—	4	—	—	—	—	2	—	—	—	51	+ 32
373	St. Louis, Mo.	42	12	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	51	+ 9
374	Boston, Mass.	38	19	6	—	—	—	9	1	—	—	2	1	2	—	—	48	+ 10
375	Philadelphia, Pa.	80	61	12	3	—	—	39	2	—	—	6	—	2	—	2	105	+ 25
376	Lublin, Wisc.	13	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	18	+ 5
377	Ziegler, Ill.	15	—	1	—	—	—	3	1	—	—	—	1	—	—	—	11	— 4
378	Woodbine, N. J.	22	20	—	—	—	1	4	—	—	1	3	1	3	—	—	31	+ 9
379	Chicago, Ill.	67	70	13	—	—	4	34	—	—	4	13	1	—	—	—	102	+ 35
380	Bayonne, N. J.	Feb., 1938	55	—	11	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	54	— 1
381	Danbury, Conn.	18	3	1	1	—	2	1	3	—	2	1	1	1	—	—	16	— 2
382	Frackville, Pa.	21	—	6	1	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	20	— 1
383	Bridgeport, Pa.	139	48	1	—	—	5	6	1	—	5	12	2	5	—	—	162	+ 23
384	Carnegie, Pa.	70	21	1	—	—	—	14	4	—	—	17	1	—	1	—	55	— 15
385	Minneapolis, Minn.	165	49	—	8	2	2	9	—	2	2	17	6	—	—	1	189	+ 24
386	Sharon, Pa.	31	6	13	1	—	—	13	—	—	—	3	—	—	—	—	35	+ 4
387	Willimantic, Conn.	Feb., 1938	17	—	1	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	—	12	— 5
388	Chester, Pa.	147	45	7	1	2	—	14	3	2	—	21	4	1	—	2	155	+ 8
389	Yale, Mich.	Apr., 1938	40	3	5	—	—	13	9	—	—	—	—	—	—	—	26	— 14
390	Bristol, Conn.	54	114	13	4	—	3	37	14	—	3	9	—	—	—	1	124	+ 70
391	Cleveland, Ohio	Dec., 1940	22	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	22	
392	Frontier, Wyo.	17	2	—	—	—	1	4	—	—	1	2	—	—	—	—	13	— 4
393	Chicago, Ill.	May, 1938	244	10	8	—	1	122	4	—	1	—	1	1	—	—	134	—110
394	Chester, Pa.	Nov., 1939	34	—	1	—	—	12	6	—	—	—	—	—	—	—	17	— 17
395	Arnold, Pa.	May, 1938	26	1	—	—	2	13	—	—	2	—	1	—	—	—	13	— 13
396	Pittsburgh, Pa.	70	18	4	7	—	3	14	—	—	3	13	1	1	—	—	70	
397	New York, N. Y.	May, 1938	13	—	—	—	5	2	1	—	5	—	—	—	—	—	10	— 3
398	Chicago, Ill.	June, 1938	121	10	14	—	2	33	—	—	2	4	1	—	—	—	107	— 14
399	Newark, N. J.	Oct., 1938	30	3	6	[illegible]	[illegible]	15	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	24	[illegible]
400	Iselin, Pa.	88	43	37	—	—	—	43	—	—	—	17	1	1	—	—	106	+ 18
401	Sykesville, Pa.	29	9	1	—	—	2	4	1	—	2	5	—	—	—	—	29	
402	Duryea, Pa.	Sep., 1938	5	15	8	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	13	+ 8
403	Olyphant, Pa.	Sep., 1938	115	8	2	—	2	19	2	—	2	2	6	—	—	—	96	— 19
404	Olyphant, Pa.	Sep., 1938	37	2	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	36	— 1
405	Dickson City, Pa.	Sep., 1938	47	2	14	—	—	7	1	—	—	—	1	—	—	—	54	+ 7
406	Olyphant, Pa.	Sep., 1938	320	10	5	—	3	49	35	—	3	7	4	9	—	3	228	— 92
407	Olyphant, Pa.	Sep. 1938	26	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	+ 3
408	Scranton, Pa.	Sep., 1938	24	—	2	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	22	— 2
409	Dunmore, Pa.	Sep., 1938	37	—	4	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	39	+ 2
410	Olyphant, Pa.	Sep., 1938	24	1	—	—	—	5	—	—	—	1	—	—	—	—	19	— 5
411	Old Forge, Pa.	Sep., 1938	29	—	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	24	— 5
412	Glen Lyon, Pa.	Sep., 1938	18	15	—	—	—	17	—	—	—	—	1	—	—	—	15	— 3
413	Irvington, N. J.	Feb., 1939	53	3	25	—	2	16	2	—	2	5	—	—	1	—	57	+ 4
414	New Haven, Conn.	Dec., 1938	89	8	6	—	3	37	2	—	3	2	—	—	—	—	62	— 27
415	Chicago, Ill.	Dec., 1938	58	4	1	—	—	17	1	—	—	1	—	—	—	—	44	— 14
416	Fall River, Mass.	Dec., 1938	31	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—	—	12	— 11
417	New York, N. Y.	Dec., 1938	24	—	1	—	3	5	1	—	3	—	—	—	—	—	19	— 5
418	Nanticoke, Pa.	Dec., 1938	35	1	3	—	—	7	1	—	—	—	—	—	—	—	31	— 4
419	Newburgh, N. Y.	Sep., 1940	10	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	9	— 1
420	Sharon, Pa.	May, 1939	17	2	2	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	10	— 7
421	Thomaston, Conn.	Jan., 1939	53	3	10	—	—	19	1	—	—	—	1	—	—	—	45	— 8
422	Philadelphia, Pa.	Feb., 1939	51	—	16	—	11	7	1	—	9	—	—	—	—	—	61	+ 10
423	New York, N. Y.	Feb., 1939	13	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	+ 5
424	Plymouth, Pa.	Mar., 1939	11	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	9	— 2
425	Chicago, Ill.	Mar., 1939	22	—	1	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	22	
426	Centralia, Pa.	May, 1939	25	8	12	—	—	17	—	—	—	1	—	—	—	1	26	+ 1
427	St. Catherines, Ont.	Mar., 1940	35	1	—	—	—	5	10	—	—	—	—	—	—	—	21	— 14
428	Downer's Grove, Ill.	June, 1939	24	22	—	—	1	31	—	—	1	—	—	—	—	—	15	— 9
429	Freeland, Pa.	June, 1939	29	5	11	—	—	7	3	—	—	—	—	—	—	—	35	+ 6
430	Hazleton, Pa.	June, 1939	36	5	—	—	—	19	—	—	—	1	—	—	—	—	21	— 15
431	Aliquippa, Pa.	June, 1939	20	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	13	— 7
432	Toronto, Ont., Can.	July, 1939	214	1	3	—	4	29	—	—	4	—	—	—	—	—	189	— 25
434	Colchester, Conn.	July, 1939	21	1	10	—	1	4	—	—	1	—	—	—	—	—	28	+ 7
435	New York, N. Y.	July, 1939	29	3	5	—	3	5	—	—	3	—	—	—	—	—	32	+ 3
436	Mahanoy City, Pa.	July, 1939	38	1	2	—	—	5	2	—	—	1	—	—	—	—	33	— 5
437	Joliet, Ill.	July, 1939	54	—	—	—	—	23	—	—	—	—	—	—	—	—	31	— 23
438	Easton, Pa.	July, 1939	32	—	6	—	—	6	—	—	—	—	1	—	—	—	31	— 1
439	Sudbury, Ont., Can.	Jan., 1940	23	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	22	— 1
440	Hudson, N. Y.	Aug., 1939	6	—	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	8	+ 2
441	Allentown, Pa.	Aug., 1939	29	—	7	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	33	+ 4
442	Northampton, Pa.	Aug., 1939	36	—	2	—	2	6	4	—	2	—	1	—	—	—	27	— 9
443	Rouyn, Que., Can.	Feb., 1940	62	1	—	—	1	15	5	—	1	—	—	—	—	—	43	— 19
444	Detroit, Mich.	Sep., 1939	124	—	3	—	1	15	—	—	1	1	—	—	—	—	111	— 13
445	Shamokin, Pa.	Aug., 1939	39	3	11	—	1	24	—	—	1	3	—	—	—	—	26	— 13
446	Kirkland Lake, Ont.	Nov., 1939	42	—	1	—	1	5	6	—	1	—	—	—	—	—	32	— 10
447	Philadelphia, Pa.	Sep., 1939	31	—	—	—	4	13	—	—	4	—	—	—	—	—	18	— 13
448	Olyphant, Pa.	Sep., 1939	40	7	7	—	—	16	2	—	—	—	—	—	—	—	36	— 4
449	Scranton, Pa.	Sep., 1939	18	—	—	—	1	5	—	—	1	—	—	—	—	—	13	— 5
451	Wilmington, Del.	Nov., 1939	30	—	—	—	1	11	—	—	1	—	—	—	—	—	19	— 11
452	E. Chicago, Ind.	Dec., 1939	60	4	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	44	— 16
453	Johnson City, N. Y.	Dec., 1939	17	—	1	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	10	— 7
454	Blackstone, Mass.	July, 1940	12	—	—	—	1	2	—	—	1	—	—	—	—	—	10	— 2
455	New York, N. Y.	Jan., 1940	33	1	2	—	2	5	—	—	2	—	—	—	—	—	31	— 2
456	Timmins, Ont., Can.	Feb., 1940	60	—	2	—	5	3	—	—	5	—	—	—	—	—	59	— 1
457	Millville, N. J.	Apr., 1940	116	24	3	—	12	95	2	—	12	—	—	—	—	—	46	— 70
458	Hamilton, Ont., Can.	Apr., 1940	38	—	—	—	2	4	1	—	2	—	—	—	—	—	33	— 5
459	Hillside, N. J.	May, 1940	10	—	7	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	15	+ 5
460	London, Ont., Can.	May, 1940	11	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	9	— 2
461	Crowland, Ont., Can.	May, 1940	48	—	1	—	4	14	—	—	4	—	—	—	—	—	35	— 13
462	Thorold, Ont., Can.	May 1940	23	2	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	18	— 5
463	St. Louis, Mo.	May, 1940	35	8	9	—	1	18	3	—	1	—	—	—	—	—	31	— 4
464	Oshawa, Ont., Can.	June, 1940	17	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	18	+ 1
465	Barto, Pa.	June, 1940	25	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	17	— 8
466	Brantford, Ont., Can.	June, 1940	32	—	—	—	1	9	—	—	1	—	—	—	—	—	23	— 9
467	Moxham, Pa.	June, 1940	40	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	39	— 1
468	Niagara on the Lake, Ont., Can.	Aug., 1940	15	—	10	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	24	+ 9
469	Toronto, Ont., Can.	July, 1940	117	2	2	—	—	36	—	—	—	—	—	—	—	—	85	— 32
470	Val Dor, Que., Can.	Sep., 1940	13	—	5	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	17	+ 4
471	Stapleton, N. Y.	Sep., 1940	20	1	3	—	3	9	—	—	3	1	—	—	—	—	14	— 6
472	Rome, N. Y.	Oct., 1940	9	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	+ 5
473	Montreal, Que., Can.	Oct., 1940	19	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	17	— 2

Як можна завважити з повищої табелі, то все таки було 207 таких відділів, які зменшили своє членство в минулих чотирох роках.

До дальших і більших успіхів.

В останніх чотирох роках ми осягнули значний організаційний успіх. Ми вели успішну працю не тільки на полі обезпечення, але обнимали своєю діяльністю також інші ділянки українського американського життя. Ми організували не тільки членів до У. Н. Союзу, ми збільшували не тільки силу Союзу, але ми розбудовували також і наше громадське життя. Коли мова про громадську працю, то таку працю члени У. Н. Союзу виконували завжди й в попередніх роках, одначе в останніх чотирох роках наступила деяка зміна й ріжниця у цьому напрямі. Колись члени У. Н. Союзу виконували таку працю під фірмою всяких інших організацій, а тепер вони вели ту саму роботу, але вже більше під фірмою У. Н. Союзу. Згадатиб тільки про таку акцію, як матеріяльна й моральна поміч Карпатській Україні, влаштування Українського Дня на Світовій Виставі в Ню Йорку, або знова будова й вивінування Українського Культурного Городу в Клівленді. У кожній цій акції видніло імя У. Н. Союзу на першому місці. У. Н. Союз, його відділи й члени спомагали кожну цю акцію не тільки працею, веденням проводу, але також грішми, щоб у такий спосіб збагачувати та робити цінний вклад в нашу спільну американську культурну скарбницю, а з другої сторони, щоб такою акцією поширяти серед Американців знання про культурні здобутки українського народу, про його теперішне положення, про його змагання до волі.

Оту працю нам треба й далі провадити, провадити її ще з більшою видатністю, ще з більшим успіхом, як це було досі. Такий обовязок накладають на нас теперішні надзвичайні часи, які переживає цілий світ, а з ним і Америка. Ці надзвичайні часи вимагають від нас усіх більше праці, зусиль та посвяти в користь Америки, як це було в звичайних, нормальних часах. Ці надзвичайні, критичні часи вимагають від нас також більшої і видатнішої праці та помочі для поневоленого українського народу, який, від часу теперішного світового воєнного конфлікту, знайшовся в такому важкому положенні, як ніколи передтим. Тому, стиснувши біль у серці на велику трагедію українського народу, возьмімся до тимбільшої праці над розбудовою нашого життя в Америці. Коли ми стратили контакт зо старим краєм, то тимсамим багато ділянок праці, яким ми колись посвячували свій час, відпали. Посвятім тепер цей час для зміцнення наших тутешніх організаційних основ, а зокрема використаймо його для розбудови У. Н. Союзу до більшої сили й величі; в тім переконанні, що сильний Союз, це сильна опора нашого тутешного життя, що сильний і великий Союз, це та зорганізована сила, при помочі якої ми, коли тільки прийде слушна хвиля, зможемо дати більшу поміч, як це було в минулому, більшу і успішнішу поміч будучим змаганням українського народу до волі, до своєї держави.

Дмитро Галичин,
головний рек. секретар У. Н. Союзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО ФІН. СЕКРЕТАРЯ-КАСІЄРА РОМАНА СЛОБОДЯНА,

за час від 1. січня 1937 до 31. грудня 1940 року.

Чотиролітний звіт з фінансової господарки нашої організації, як шість-міліонової фінансової інституції, є зладжений зі загальних річних замкнень, які кожного року висилаємо до асекураційних департаментів ріжних стейтів Злучених Держав і Канади. Ці звіти були друковані в нашім органі кожного року в англійській мові, як також були проголошені в річних протоколах головного уряду Укр. Народ. Союзу, та головної контрольної комісії. Я подавав теж місячні звіти кожного місяця в органі У. Н. Союзу, виказуючи подрібні приходи і розходи. У свойому звіті не буду переповідати тих рахунків і справ, що є обняті звітом головного предсідника і головної контрольної комісії.

Минулі чотири роки, таксамо як попередних кілька років, були позначені фінансовою скрутою, економічними і політичними бурливими подіями, а в 1940. році прийшли ще й воєнні події в цілому світі. Ті події відбились тяжко на всіх фінансових інституціях, а тому й наша організація також пережила ці проблеми.

Табелю приходів і розходів та загальних замкнень я подаю в конвенційному звіті. У ньому є подані дві окремі табелі, одна для старших членів, а друга для молодечого департаменту. Маючи дві окремі табелі, делегати на конвенції, а відділові урядники і члени на місцях, краще зрозуміють усі позиції доходів і розходів за останні чотири роки. Тим і ріжниться конвенційний звіт від звітів поданих для асекураційних департаментів стейтів, у яких усі фонди є обняті тільки одною табелею.

Кожну позицію у цім звіті, яка булаб для когось неясна, я радо, на домагання, вияснію.

ПРИХІД ЗА ЧАС ВІД 1-го СІЧНЯ 1937 ДО 31-го ГРУДНЯ 1940 Р.

	Фонди: посмертний нового роду, старого роду і резерв.	Запомоговий фонд	Народний фонд	Сирітський фонд	Фонд Згоди Братств	Фонди: адміністр., конвенц. і Contingent	РАЗОМ
З білянсу 1. січня 1937 року	$ 3,407,236.20	$ 79,525.25	$ 4,658.27	$ 206,598.37	$	$ 392,267.93	$4,090,286.02
З місячних вкладок 1937	403,318.08	20,227.56	5,056.86			126,988.82	555,591.32
" " 1938	426,782.58	21,414.78	5,353.68			132,696.94	586,247.98
" " 1939	457,138.04	23,138.48	5,784.62			146,451.10	632,512.24
" " 1940	497,618.98	25,147.76	6,286.94			151,887.64	680,941.32
Разом з місячних вкладок	$ 1,784,857.68	$ 89,928.58	$22,482.10			$ 558,024.50	$2,455,292.86
Процент від моргеджів 1937	52,219.07	1,629.57		6,684.50			60,533.14
" " 1938	59,019.03	2,581.28		4,656.42		1,366.43	67,623.16
" " 1939	61,629.47	1,925.69		3,645.41	57.39	1,640.66	68,898.62
" " 1940	60,102.03	1,797.45		2,954.44	12,29	1,425.96	66,292.17
Разом процент від моргеджів	$ 232,969.60	$ 7,933.99		$ 17,940.77	$ 69.68	$ 4,433.05	$263,347.09
Процент від бондів 1937	36,684.70	500.00		2,235.87		925.00	40,345.57
" " 1938	42,342.05	593.60		2,148.29		742.78	45,826.72
" " 1939	61,582.57	941.21		2,001.46		719.56	65,244.80
" " 1940	53,322.75	686.01		2,079.28		690.03	56,778.07
Разом процент від бондів	$ 193,932.07	$ 2,720.82		$ 8,464.90		$ 3,077.37	$208,195.16
Процент з банків 1937	1,400.58	92.79		128.13		631.84	2,253.34
" " 1938	930.83	10.83				722.13	1,663.79
" " 1939	254.22	10.93				[illegible]	[illegible]
" " 1940	527.19	11.05				91,31	629.55
Разом процент з банків	$ 3,212.82	$ 125.60		$ 128.13		$ 1,953.71	5,420.26
Процент від позичок 1937	9,938.17						9,938.17
" " 1938	58,340.16						58,340.16
" " 1939	7,423.22				7.00		7,430.22
" " 1940	8,304.13						8,304.13
Разом процент від позичок	$ 84,005.68				$ 7.00		$84,012.68
Процент від нотів 1939					151.12		151.12
" " 1940					87.39		87.39
Разом процент від нотів					$ 238.51		$238.51
Чинш від реальностей 1937	130,058.89			7,877.26		7,749.40	145,685.55
" " 1938	147,744.19	183.00		7,832.48	330.00		156,089.67
" " 1939	140,571.38	806.00		7,860.29	2,494.19		151,731.86
" " 1940	139,785.46	1,077.20		7,919.46	2,297.63		151,079.75
Разом чинш від реальностей	$ 558,159.92	$ 2,066.20		$ 31,489.49	$ 5,121.82	$ 7,749.40	$604,586.83
Ювилейна книга, відзнаки і т. п. 1937						2,474.00	2,474.00
" " " 1939						120.50	120.50
" " " 1940						17.15	17.15
Разом						$ 2,611.65	$2,611.65
Сирітські части 1937				8,008.58			8,008.58
" " 1938				9,946.21			9,946.21
" " 1939				5,930.45			5,930.45
" " 1940				11,078.09			11,078.09
Разом сирітські части				$ 34,963.33			$34,963.33
Зворот стипендій і позичок 1937			290.80				290.80
" " " 1938			508.90				508.90
" " " 1939			615.33				615.33
" " " 1940			356.18				356.18
Разом звороти стипендій і позичок			$ 1,771.21				$1,771.21
Інші звороти, асекурації, дивіденди, нагороди за нових членів і надвишка при виміні канадійської валюти 1937						83.48	85.48
1939						50.20	50.20
1938						42.72	42.72
1939	22.70						22.70
1940	25.90						25.90
1940	50.67						50.67
Разом	$ 99.27					$ 178.40	$277.67
Перенос фонду Згоди Братств 1938	5,107.00			1.018.99	45,769.26		51,895.25
" " " " 1939					304.02		304.02
" " " " 1940					325.94		325.94
Разом зі Згоди Братств	$ 5,107.00			$ 1,018.99	$ 46,399.22		$52,525.21
Друкарня і книгарня, перенос майна до книг У. Н. Союзу 1938						37,680.32	37,680.32
1940						1,011.81	1,011.81
Зарібок з друкарні 1938						100.00	100.00
Разом						$ 38,792.13	$38,792.13
Жертви до запомогового фонду 1940		275.00					275.00
Заробок на продажі реальності 1939	4,079.12						4,079.12
Заробок на бондах 1937	2,767.81						2,767.81
" " 1938	22,959.64	399.00		46.87		650.00	24,055.51
" " 1939	13,156.59	824.00				11.90	13,992.49
" " 1940	12,887.17			182.21			13,069.38
Разом заробок на бондах	$ 51,771.21	$ 1,223.00		$ 229.08		$ 661.90	$53,885.19
Разом дохід за 4 роки (1937—1940)	$ 2,918,194.37	$ 104,273.19	$ 24,253.31	$ 94,234.69	$ 51,836.23	$ 617,482.11	$3,810,273.90
Разом до переносу	$ 6,325,430.57	$ 183,798.44	$ 28,911.58	$ 300,833.06	$ 51,836.23	$ 1,009,750.04	$7,900,559.92

ЗІСТАВЛЕННЯ З ПРИХОДІВ ЗА 4 РОКИ.

	Фонди: посмертний нового роду, старого роду і резерв.	Запомоговий фонд	Народний фонд	Сирітський фонд	Фонд Згоди Братств	Фонди: адміністр., конвенц. і Contingent	РАЗОМ
Процент від моргеджів	$ 232,969.60	$ 7,933.99		$ 17,940.77	$ 69.68	$ 4,433.05	$ 263,347.09
Процент від бондів	193,932.07	2,720.82		8,464.90		3,077.37	208,195.16
Процент з банків	3,212.82	125.60		128.13		1,953.71	5,420.26
Процент від позичок	84,005.68				7.00		84,012.68
Процент від нотів					238.51		238.51
Чинш від реальностей	558,159.92	2,066.20		31,489.49	5,121.82	7,749.40	604,586.83
Заробок на реальности	4,079.12						4,079.12
Заробок на бондах	51,771.21	1,223.00		229.08		661.90	53,885.19
Разом з інвестицій	$ 1,128,130.42	$ 14,069.61		$ 58,252.37	$ 5,437.01	$ 17,875.43	$ 1,223,764.34
З місячних вкладок	$ 1,784,857.68	$ 89,928.58	$ 22,482.10	$	$	$ 558,024.50	$ 2,455,292.86
Книжки, відзнаки і т. п.						2,611.65	2,611.65
Сирітські части				34,963.33			34,963.33
Зворот позичок і стипендій			1,771.21				1,771.21
Інші звороти	99.27					178.40	277.67
Фонд Згоди Братств	5,107.00			1,018.99	46,399.22		52,525.21
Друкарня і книгарня						38,792.13	38,792.13
Жертви		275.00					275.00
Разом дохід	$ 2,918,194.37	$ 104,273.19	$ 24,253.31	$ 94,234.69	$ 51,836.23	$ 617,482.11	$ 3,810,273.90
З білянсу 1. січня 1937 року	3,407,236.20	79,525.25	4,658.27	206,598.37		392,267.93	4,090,286.02
Разом до переносу	$ 6,325,430.57	$ 183,798.44	$ 28,911.58	$ 300,833.06	$ 51,836.23	$ 1,009,750.04	$ 7,900,559.92

Фінансовий звіт старших членів складається зо сімох колюмн. Перша колюмна складається з отсих фондів: фонду посмертного нових родів обезпечення, фонду посмертного старого роду обезпечення і фонду резервового. Друга колюмна, це фонд запомоговий, третя колюмна, це фонд народний, четверта колюмна, це фонд сирітський, пята колюмна, це фонд Згоди Братств, а шеста колюмна складається з трьох фондів, а то: адміністраційного, конвенційного і фонду на обезпеку інвестицій і смертности. Остання колюмна — це загальні зіставлення всіх фондів. Маючи вияснення всіх колюмн, приступаємо до поодиноких позицій у приходах. Щоб мати точніший перегляд чотиро-літніх зіставлень, подаю кожний рік у кожній колюмні окремими цифрами, а потім за всі чотири роки разом.

Місячні вкладки від членів.

Найбільшою позицією в доходах є місячні вкладки від членів, а саме $2,455,292.86. На цю суму склалися такі позиції: Члени вплатили місячними вкладками за чотири роки $2,396,060.46, дивіденда $20,558.61 (в 1937 р. звільнено членів від оплати одної місячної вкладки), перенесено з молодечого департаменту до старших за переписаних дітей $28,993.45, перенесено з фонду Згоди Братств як доплату до місячних вкладок з їх спеціяльного фонду $9,680.34.

Доходи з місячних вкладок є найбільшою позицією в приходах організації. Цю суму складають члени місячними, піврічними або річними вкладками. Система плачення вкладок річними вплатами, розвивається чимраз краще. Вже тепер є 2,500 членів, що платять піврічні або річні вкладки на суму приблизно $50,000. Щоб улекшити цю систему урядникам і членам, головна канцелярія зладжує ці обчислення і висилає їх до відділів. Треба признати, що відділові секретарі докладають багато праці при збиранні місячних, піврічних або річних вкладок. Старші урядники, маючи відповідний досвід в своїм діловодстві, сповняють свій обовязок вповні вдоволяючо. З новими відділовими урядниками є більше трудноців, а ще більше праці є з деякими новими відділами, що не присилають своїх вкладок на час, подають до суспенди членів і відтягають з рахунків місячні вкладки вже по замкненні книг, або надсилають рахунки з недобором, який треба переносити з одного місяця на другий. Листуванням, а як можна то й особисто стараємося всі ті справи вияснити.

Відсотки від моргеджів.

Другою більшою позицією у фінансовім звіті це відсотки від моргеджових інвестицій, які одержано за чотири роки на $263,347.09. На цю суму склалися такі позиції: $45,053.59 від контрольованих організацією 10 реальностей, а $218,293.50 від інших моргеджових інвестицій.

Відсотки від бондів.

Третьою більшою позицією у доходах є відсотки від бондів. Всі інвестиції в бондах є виплатні і платять відсотки.

Відсотки з банків що року зменшуються, бо банки обнизили стопу відсотків від депозитів. Давніше банки платили чотири відсотки від часових депозитів, а два відсотки від чекових депозитів. Тепер від чекових депозитів нема ніяких відсотків, а від часових депозитів платять банки не більше одного або один і пів відсотків.

Відсотки від членських позичок.

На іншому місці подаю [illegible] одержаних відсотків від членських позичок. Є члени, що заратувалися позичкою на членські грамоти і точно сплачують належні відсотки. Та таких членів, що точно платять відсотки, є дуже мало.

Головна канцелярія кожного року висилає кілька тисяч рахунків на заплачення відсотків, вкладає багато праці, при обчисленні і зладженні рахунків, оплачує висилку повідомлень, а вислід цьої праці дуже малий, бо, як уже згадано, тільки малий відсоток членів платять відсотки від своїх позичок. І хоч на минулій конвенції обнижено відсотки від членських позичок до можливо найнижчої стопи, то й це багато не помогло, коли мова про сплату тих відсотків членами.

Чинш від реальностей.

Одною з більших позицій у фінансовому звіті, це чинш від реальностей на суму $604,586.83. По відтягненні розходів $407,195.53 остається чистого приходу $197,391.30, що у відсотках представляє 4.65%.

Дальші позиції фінансового звіту є: дохід з продажу ювилейної книги, відзнак і т. п. на суму $2,611.65; сирітські частини, перенесені з посмертного фонду для малолітних спадкоємців у сумі $34,963.33; зворот стипендій і позичок за чотири роки на суму $1,771.21, на яку склалися ось такі позиції: зворот стипендії Еміля Гладкого, від. 270, $325.00 і Володимира Мішанця, від. 362 У. Н. Союзу, $220.00, і зворот позичок уділених для членів в 1932 р. $1,226.21. Дальше подані ріжні дрібні звороти на суму $277.67, і фонд Згоди Братств $52,525.21. З цьої суми перенесено до сирітського фонду невиплачені посмертні запомоги по членах Згоди Братств $1,018.99, а суму $5,107.00 перенесено до посмертного фонду за членів обезпечених в нових родах обезпечення. Сума $46,399.22 остається для бувших членів Згоди Братств яко спеціяльний фонд на доплату до місячних вкладок.

На 19-тій конвенції рішено, щоб Союз перестав видавати часопис „Свободу", а тому майно друкарні і книгарні, що було під зарядом Свободи на суму $38,792.13, перенесено до майна У. Н. Союзу. Сума $275.00, це жертва двох членів, що записали частину своєї посмертної запомоги на запомоговий фонд У. Н. Союзу. Дальше є подана сума $4,079.12, як заробок на проданій реальности, а остання позиція $53,885.19, це заробок на проданих бондах. Разом дохід за чотири роки $3,810,273.90, з перенесення було $4,090,286.02, разом $7,900,559.92.

Табеля зіставлення з приходів дає загальні зіставлення всіх доходів. У першій частині є приходи від інвестицій $1,223,764.84, а в другій частині вкладки від членів і інші доходи.

Розхід.

Табеля розходів поділена на дві частини. Перша частина відноситься до виплачених запомог членам з фондів посмертного, запомогового, народного, сирітського і адміністраційного. Разом виплачено $1,231,588.95. Більші позиції у виплатах в посмертнім фонді, це виплачені посмертні запомоги $736,262.58, грошеві звороти $141,663.66, і дивіденда $162,964.56, разом виплачено з цього фонду $1,040,890.80. З фонду запомогового виплачено 2,760 запомог на $95,711.00, і обтягнено на дивіденду в 1937 р. $746.04, разом виплачено з цього фонду $96,457.04. З фонду народного виплачено $20,708.11, а саме: обтягнено на дивіденду $186.50, стипендії для української молоді в Америці $7,790.00 і $12,731.61 на культурні і доброчинні цілі в Америці і Европі. Останні дві позиції є подані окремим звітом. З фонду сирітського виплачено для спадкоємців $69,195.27, з фондів адміністраційного і ковенційного дивіденду для членів в 1937 р. $4,337.73, разом виплачено $1,231,588.95.

Друга частина розходів відноситься до інших виплат, а саме: премія на закуплених моргеджах (FHA) $6,514.11, видатки на реальностях, податки, вода, паливо, світло, асекурація, платня робітникам, направи і інші видатки $407,195.53, виплати з фонду Згоди Братств $9,680.34, дальше втрати на моргеджах $1,220.68, втрата на реальности $439.58, втрата на бондах $8,682.41, втрата на позичках $113.12, обниження вартости реальностей $197,493.88, обниження вартости друкарні і книгарні $8,506.16 і обниження вартости шерів $227.00.

Виплати адміністраційного фонду старших членів і молодечого департаменту подаю окремим звітом.

З фонду конвенційного виплачено $50,338.12, за 19-ту конвенцію, разом виплачено за чотири роки $2,449,955.73. Білянс з кінцем 31. грудня 1940 р. виносить $5,450,604.19. Майно старших членів за чотири роки збільшилося на $1,360,318.17.

РОЗХІД ЗА ЧАС ВІД 1-го СІЧНЯ 1937 ДО 31-го ГРУДНЯ 1940 Р.

	Фонди: посмертний нового роду, старого роду і резерв.	Запомоговий фонд	Народний фонд	Сирітський фонд	Фонд Згоди Братств	Фонди: адміністр., конвенц. і Contingent	РАЗОМ
Разом з переносу	$ 6,325,430.57	$ 183,798.44	$ 28,911.58	$ 300,833.06	$ 51,836.23	$ 1,009,750.04	$ 7,900,559.92
Виплати посмертних запомог 1937	169,042.74						169,042.74
„ „ „ 1938	187,902.47						187,902.47
„ „ „ 1939	173,622.35						173,622.35
„ „ „ 1940	205,695.02						205,695.02
Разом виплачено посмертних запомог	$ 736,262.58						$ 736,262.58
Виплати з фонду запомогового 1937		25,571.00					25,571.00
„ „ „ 1938		21,516.00					21,516.00
„ „ „ 1939		23,124.00					23,124.00
„ „ „ 1940		25,500.00					25,500.00
Разом виплачено запомог		$ 95,711.00					$ 95,711.00
Виплати з народного фонду 1937			6,875.00				6,875.00
„ „ „ 1938			5,181.61				5,181.61
„ „ „ 1939			4,260.00				4,260.00
„ „ „ 1940			4,205.00				4,205.00
Разом виплачено з народного фонду			$ 20,521.61				$ 20,521.61
Виплати грошевих зворотів 1937	31,899.34						31,899.34
„ „ „ 1938	34,274.71						34,274.71
„ „ „ 1939	34,809.74						34,809.74
„ „ „ 1940	40,679.87						40,679.87
Разом виплачено грошевих зворотів	$ 141,663.66						$ 141,663.66
Дивіденда для членів 1937	15,288.34	746.04	186.50			4,337.73	20,558.61
„ „ „ 1938	46,155.11						46,155.11
„ „ „ 1939	49,381.32						49,381.32
„ „ „ 1940	52,139.79						52,139.79
Разом виплачено дивіденди	$ 162,964.56	$ 746.04	$ 186.50			$ 4,337.73	$ 168,234.83
Виплати з сирітського фонду 1937				16,127.70			16,127.70
„ „ „ 1938				21,684.00			21,684.00
„ „ „ 1939				19,002.42			19,002.42
„ „ „ 1940				12,381.15			12,381.15
Разом виплачено з сирітського фонду				$ 69,195.27			$ 69,195.27
Разом виплачено членам 1937—1940	$ 1,040,890.80	$ 96,457.04	$ 20,708.11	$ 69,195.27		$ 4,337.73	$ 1,231,588.95
Нагороди відділовим секретарям						88,240.74	88,240.74
Нагороди за нових членів						47,447.07	47,447.07
Спортова акція						11,246.96	11,246.96
Нагороди для нових молод. відділів						640.00	640.00
Головний лікар						750.00	750.00
Місцеві лікарі за нових членів						15,259.60	15,259.60
Платня помічних сил						15,896.79	15,896.79
Платня головного уряду						38,750.00	38,750.00
Кошти подорожі і репрезентації						23,192.32	23,192.32
Оплата за канадійські податки	79.63					12.88	92.51
Премія на закуплених моргеджах	6,514.11						6,514.11
Асекураційні департаменти стейтів						2,732.27	2,732.27
Чинш за офіси У. Н. Союзу						22,400.00	22,400.00
Офісові прибори						6,529.53	6,529.53
Оголошення, друки і т. п.						24,711.82	24,711.82
Видатки почтові, телефон і т. п.						9,784.97	9,784.97
Відзнаки, печатки і інші прибори для членів і відділів						7,126.78	7,126.78
Укр. Прес. і Книж. Спілка за орган						172,560.00	172,560.00
19-та головна конвенція						50,338.12	50,338.12
Кошти головних річних засідань						11,343.90	11,343.90
Кошти правні у виплаті посмертних запомог				80.00		607.46	687.46
Інші правні кошти	947.46					4,666.99	5,614.45
Офісові прирядн, шафи, машини і т.п.						4,583.91	4,583.91
Податки від реальност., направи і т.п.	372,310.45	3,229.01		20,284.88	5,671.12	5,700.07	407,195.53
Актуарія і статистичні праці						11,300.50	11,300.50
Бонди головного уряду						2,110.15	2,110.15
Банкова скритка і обезп. від граб.						666.97	666.97
Соціяльне обезпечення і ін. под.						2,075.41	2,075.41
Доплата до вкладок за членів З. Бр.					9,680.34		9,680.34
Прибори для друкарні						2,211.74	2,211.74
Втрати на моргеджах	345.68	875.00					1,220.68
Втрати на реальности (FHA)	439.58						439.58
Втрати на бондах	8,670.41			6.00		6.00	8,682.41
Втрати на позичках	113.12						113.12
Обниження вартости реальностей	67,551.65	1,000.00		5,116.73	3,300.00	120,525.50	197,493.88
Обниження вартости друкар. і книг.						8,506.16	8,506.16
Обниження вартости стаків	227.00						227.00
Разом розхід 1937—1940	$ 1,498,089.89	$ 101,561.05	$ 20,708.11	$ 94,682.88	$ 18,651.46	$ 716,262.34	$ 2,449,955.73
Білянс 31. грудня 1940	4,827,340.68	82,237.39	8,203.47	206,150.18	33,184.77	293,487.70	5,450,604.19
Перенос резерви і надвишки відсотків від інвестицій до адміністр. фонду						35,917.17	
Перенос резерви і надвишки відсотків від інвест. з посм. і сиріт. фонду	—1,227.75			—34,689.42			
Білянс 31. грудня 1940 р.	$ 4,826,112.93	$ 82,237.39	$ 8,203.47	$ 171,460.76	$ 33,184.77	$ 329,404.87	$ 5,450,604.19
З білянсу 1. січня 1937 року	—3,407,236.20	—79,525.25	—4,658.27	206,598.37		392,267.93	—4,090,286.02
За чотири роки фонди збільшилися	$ 1,418,876.73	$ 2,712.14	$ 3,545.20	$	$ 33,184.77	$	$ 1,458,318.84
За чотири роки фонди зменшилися				35,137.61		62,863.06	98,000.67
Чистий приріст майна старших членів У. Н. Союзу за чотири роки							$ 1,360,318.17

Зіставлення фондів старших членів і Молодечого Департаменту У. Н. Союзу за 4 роки (1937—1940).

Посмертний фонд нових родів обезпечення збільшився	$1,418,672.13
Посмертний фонд старого роду обезпечення збільшився	1,201.17
Запомоговий фонд збільшився	2,712.14
Народний фонд збільшився	3,545.20
Конвенційний фонд збільшився	8,270.36
Адміністраційний фонд збільшився	43,164.33
Посмертний фонд Молод. Деп. збільшився	90,067.76
Новий фонд, а це Фонд Згоди Братств	33,184.77
Разом	$1,600,817.86
Резервовий фонд зменшився	996.57
Сирітський фонд зменшився	35,137.61
Фонд обезпеки інвестицій і смертности зменшився	114,297.75
Адміністраційний фонд Молодечого Департаменту зменшився	13,524.85
Разом	$163,956.78

Зіставлення.

Вісім фондів У. Н. Союзу збільшилися	$1,600,817.86
Чотири фонди У. Н. Союзу зменшилися	163,956.78
Загальний приріст у фондах	$1,436,861.08
Загальний маєток У. Н. Союзу з кінцем 31. грудня 1940	$5,926,167.04
Загальний маєток У. Н. Союзу з кінцем 31. грудня 1936	4,489,305.96
Приріст майна за 4 роки (1937—1940)	$1,436,861.08

ВИПЛАТИ З АДМІНІСТРАЦІЙНОГО ФОНДУ СПОРТОВИМ ДРУЖИНАМ У. Н. СОЮЗУ за три роки (1938—1940).

Місцевість	Сума	Місцевість	Сума
Chicago, Ill.	$1,050.91	Carnegie, Pa.	215.00
New York, N. Y.	693.50	Lorain, Ohio	209.10
Detroit, Mich.	529.64	Rossford, Ohio	208.50
Wilkes-Barre, Pa.	498.50	Cleveland, Ohio	204.10
Philadelphia, Pa.	410.00	Olyphant, Pa.	180.00
Hamtramck, Mich.	384.10	Millville, N. J.	170.00
St. Clair, Pa.	382.00	Ford City, Pa.	150.00
Centralia, Pa.	318.50	Nanticoke, Pa.	80.00
Newark, N. J.	308.50	Pittsfield, Mass.	75.00
Rochester, N. Y.	300.00	Little Falls, N. Y.	69.55
Akron, Ohio	275.00	Mahanoy City, Pa.	65.00
Berwick, Pa.	263.50	Pittsburgh, Pa.	64.10
McAdoo, Pa.	258.50	Sharon, Pa.	64.10
Ambridge, Pa.	225.00	Jersey City, N. J.	63.50
Arnold, Pa.	50.00	Perth Amboy, N. J.	15.00
Shamokin, Pa.	40.00	Northampton, Pa.	15.00
Toronto, Ont., Can.	40.00	E. Chicago, Ind.	15.00
Rankin, Pa.	40.00		
Williamstown, N. J.	25.00	Разом	$7,955.60

Інші видатки, а саме: кошти подорожі, друки, прибори для спортових дружин, трофеї і т. п.	3,291.36
Разом	$11,246.96

Виплати з адміністраційного фонду старших членів і молодечого департаменту за чотири роки 1937—1940.

Українська Пресова і Книжкова Сп. за орган Свободу і UKRAINIAN WEEKLY	$195,360.00
Нагорода секретарям	88,327.41
Нагорода за нових членів	59,314.98
Платня головного уряду	38,750.00
Платня помічних сил	32,028.06
Друк виказів для відділів, фотографічні знимки членських аплікацій	24,791.46
Чинш за офіси У. Н. Союзу у власнім домі	22,400.00
Лікарі за нових членів	15,322.60
Кошти подорожей і репрезентації	14,774.41
Актюар за оцінку грамот і статистика стану членів для оцінки грамот	11,422.06
Кошти річних засідань головного уряду	11,343.90
Почта, телефон і телеграми	11,000.22
Спортова акція—поміч для відділів і дружин	7,955.60
Головна контрольна комісія У. Н. Союзу	7,817.91
Обниження вартости машин (Depreciation)	6,656.23
Видатки канцеляріні, оправа книг, оправа і збереження річників Свободи	6,270.09
Дивіденда членам	5,883.85
Відзнаки для членів, платничі книжечки, печатки для відділів	5,499.22
Обниження вартости реальности (власний дім)	5,000.00
Нагорода предсідникам і касієрам	4,702.25
Інвентар	4,583.91
Податок від власної реальности, заплачений в 1937 р.	4,482.77
Кошти правні	4,241.80
Видатки на реальности (власний дім)	3,488.31
Інші видатки на спортову акцію, як прибори для клюбів і трофеї	3,291.36
Асекураційні департаменти стейтів за дозволи і кошти державної контролі	3,014.27
Ювилейна книга У. Н. Союзу	2,571.31
Бонди головного уряду	2,110.15
Асекураційні журнали, офісові прибори і інші друки	2,077.57
Кошти правні при інвестиціях і оцінка реальностей	1,965.00
Стейтовий податок за робітників (Unemployment Compensation)	1,879.50
Обниження вартости книгарні (Depreciation)	1,849.93
Оголошення і видавництва	1,749.75
Прибори для друкарні	1,489.47
Українська Пресова і Книжкова Сп. за друк Історії України по англійськи	1,000.00
Направи і перебудова офісів у власнім домі	933.90
Головний лікар	750.00
Направи машин в друкарні	722.27
Федеральний податок за робітників (Social Security)	697.37
Кошти правні при виплаті посмерт. запомог	676.06
Нагорода для нових молодечих відділів	640.00
Світова вистава в Ню Йорку	600.00
Чинш банкової скритки на вартісні папери	385.00
Направа реальности в Філядельфії, Па. (1937 р.)	283.40
Обезпечення робітників від нещасних випадків каліцтва (Workmen's Compensation)	180.33
Обезпечення від грабунку	168.00
Федеральний податок за робітників (Unemployment Insurance)	137.73
Оплата за канадійські чеки	23.19
Перенос резерви за переписаних членів з молод. департаменту до старших	19.75
Втрата на бондах	2.40
Разом	$620,634.75

Зіставлення виплат з адміністраційних фондів:

Виплати з адміністраційного фонду старших членів	$549,926.45
Виплати з адміністраційного фонду молодечого департаменту	70,708.30
Разом	$620,634.75

ВИПЛАТИ З НАРОДНОГО ФОНДУ ЗА ЧОТИРИ РОКИ (1937—1940)

Стипендії для української молоді в Америці.

Відділ	Число студентів	Число стипендій	Сума	Відділ	Число студентів	Число стипендій	Сума
1	1	1	$ 50.00	222	1	1	50.00
4	1	2	110.00	223	3	6	225.00
7	6	8	385.00	236	1	1	40.00
15	1	2	100.00	238	1	1	50.00
22	4	4	195.00	239	4	4	205.00
23	1	1	35.00	256	1	1	40.00
25	1	2	100.00	259	1	2	110.00
30	2	3	115.00	262	1	2	75.00
31	1	2	70.00	267	1	1	35.00
33	2	2	70.00	274	2	2	95.00
39	1	1	25.00	276	1	3	100.00
45	5	8	415.00	286	1	1	35.00
53	3	4	180.00	291	3	3	140.00
54	2	3	160.00	292	1	1	40.00
63	1	1	45.00	296	1	1	35.00
67	1	1	50.00	319	1	3	120.00
69	1	2	95.00	324	1	1	45.00
75	1	2	85.00	336	1	1	40.00
87	2	2	85.00	338	3	7	275.00
94	1	1	35.00	345	1	2	50.00
102	1	3	135.00	358	1	2	85.00
112	1	1	75.00	361	3	3	140.00
123	1	1	50.00	364	4	5	195.00
147	1	1	40.00	370	2	2	75.00
150	1	1	75.00	371	1	1	50.00
151	3	4	155.00	374	2	3	160.00
157	1	4	195.00	375	1	1	40.00
171	1	3	190.00	384	1	2	70.00
179	2	3	130.00	390	1	2	65.00
180	2	2	80.00	393	1	1	50.00
183	2	2	100.00	399	1	1	30.00
186	1	1	40.00	401	2	4	19[illegible]
188	1	3	135.00	406	1	1	50.00
192	1	1	50.00	414	2	2	85.00
203	1	1	40.00	419	1	2	75.00
204	4	8	560.00	422	1	1	50.00
210	1	1	50.00	442	1	1	35.00
211	1	1	35.00		120	170	$ 7,790.00

Виплати з народного фонду за 4 роки (1937—1940).

На просвітні і культурні цілі.

Обєднання на видавництва	$1,750.00
Визвольна акція	1,600.00
Поміч Карпатській Україні	1,500.00
Памятник св. Володимира Великого для Українського Городу в Клівленд, Огайо	1,000.00
Рідна Школа	900.00
Українська Вища Школа в Стемфорд, Конн.	700.00
Сиротинець у Філядельфії, Па.	600.00
Український Культурний Город у Клівленд, О.	500.00
Поміч Лемківщині	450.00
Інваліди	350.00
Американський Червоний Хрест	300.00
Політичні вязні	300.00
Д-р В. Галич, на видавництва	300.00
Український Конґресовий Комітет	250.00
Українські виклади в Колюмбійськім Університеті	250.00
Музей у Празі	250.00
Тов. Письменників ім. Івана Франка	200.00
Просвіта	200.00
Національний Музей у Львові	150.00
На видавництво Рідна Мова і Наша Культура	150.00
Українська Школа в Шікаго, Ілл.	125.00
Музей ім. Т. Шевченка у Львові	100.00
Сироти у Львові	100.00
Поміч членам У. Н. Союзу потерпілим від повені	56.61
Українське Університетське Товариство в Ню Йорку	50.00
Українська Школа в Найставн, Па.	50.00
На видавництво берестейського договору	50.00
Сокіл Батько у Львові на викуп Укр. Городу	50.00
Гімназія і вселюдна школа в Яворові	50.00
Дівоча Бурса у Львові	50.00
Тов. Охорони Дітей у Львові	50.00
Бібліотека ім. Семена Петлюри в Парижі	50.00
Тов. Прихильників Української Господарської Академії	50.00
Читальня в Воробликах на Лемківщині	50.00
Укр. Народ. Дім в Красній на Лемківщині	50.00
Читальня в Жубані на Бойківщині	50.00
Жіноча Громада в Чернівцях на Буковині	50.00
На просвітні і культурні цілі	$12,731.61
Стипендії для української молоді в Америці	7,790.00
Дивіденда (звільнення членів від місячних оплат в 1937 р.)	186.50
Разом	$20,708.11

(Дальше буде)